

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

Libri Septimi Decretalium Tertii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

consilium, & favorem naufragium patientibus in reparacione & conservacione suorum bonorum praestiterint, 10. annos & totidem quadragenas de injunctis eis poenitentis in Domino relaxamus. Rom. 22. Oct. 1534.

Paulus Tertius.

Facite res que jacent. post naufragium in mari aut portibus locorum maritimorum diripitur, repulso omni consuetudinis praetextu, nisi restituatur.

CAP. II.

Vilius Papa II. considerans tam civili quam canonica lege licere unicuique naufragium suum impune colligere, ac facta in mari, allevandi oneris causa, recuperare. illaque diripientes furtum committere, & graviter delinquere, ac Christianos naufragium patientes, rebus suis spoliantes, diversis poenis puniri: & propterea consuetudinem praedictam, tanquam contra regulam fidei, qua unus alteri auxilio esse tenetur, merito corruptelam appellari, nemini que suffragari debere, cujuscuque temporis cursu monitam: Volensque sicut ejus incumbebat pastoralis officio omnium mari terraque, ad animam urbem nostram venientium securitati & tranquillitati providere, periculisque hujusmodi obviare, ac venientium ad animam urbem ex omnibus mundi partibus, tanquam ad matrem, de necessitate eum opulentia providere, necnon animarum eorundem Christi fidelium saluti consulere, motu proprio, non ad alicujus sibi super hoc oblatam petitionis instantiam, sed de ejus mera delibera-

tionem, & ex certa sua scientia, consuetudinem capiendam & retinendam bona, per naufragium vel factum, servanda navis gratia, aut alia necessitate urgente, factum ad littora maris, civitatum, terrarum, & locorum Rom. Ecclesie medietate vel immediata subjectionum pertinentia, allegari non posse, illamque nulli in iudicio vel extra illud suffragari debere, auctoritate Apostolica decrevit & declaravit: Et ultra poenas tam a lege, quam a canone supra tales spoliantes bonis suis Christianos naufragium patientes, & raptores in littore maris, civitatum, terrarum & locorum, Romanae Ecclesie medietate vel immediate subjectionum, hactenus infestas, quas pro priora cautela innovavit & confirmavit, talium spoliantium cujuscuque auctoritatis & dignitatis forent, bona & jura quaecunque praemissa, confiscavit & publicavit, illaque Camera Apostolica confiscata, & publicata, & locorum dominos id fieri permittentes, excommunicatos eo ipso fore decrevit, & etiam declaravit: Dictosque raptores in flagrante crimine repertos, ut latrones & gradatores puniri posse, alias ut fures: praeterquam si navis in manifesto naufragio & submersione periculo constituta, eorum opem & auxilium implorantibus & expolentibus, non absque vitae discrimine, in personarum & rerum conservacione auxilio fuerint, vel alias ab imminentis & praesentis naufragii periculis, ipsorum labore & opera liberaverint, & salvos reddiderint, aut bonam depredata recuperaverint.

FINIS

SEPTIMI DECRE-
TALIIUM
LIBER TERTIUS.

TITULUS I.

DE VITA ET HONESTATE CLERICORVM.

Leo Decimus, in Concilio Laterano.

Clerici habitus decore modesti incedant, omnem luxum ornatum fugientes, sub poena benedictioem que possident.

CAPUT I.

Lerici temperate ac modeste omnia faciant, & tam beneficiati quam in sacris ordinibus constituti a comam neque barbam non nutriant, neque mulas aut equos cum phaleris, ornamentisq; ex velluto aut serico factis, habeant, sed ejusmodi rebus ex panno tantum aut corio simpliciter

utantur. Si quis contrafecerit, excommunicationem incurrat, & si post legitimam admonitionem in hujusmodi pertinacia obstinatus permanferit, beneficiis omnibus quaecunque habet privatus sit & esse censetur, eaque sic vacantia a sede Apostolica libere impetrari valeant.

Pius Quartus.

Clerici non solum interna vita munditia, vericmetiam exteriore decenti habitus ornati & modestis vita integritatem & gravitatem probent.

Cap. clericus, de vita & honestate clericorum. Ex Concilio Carthaginiensi 4.

CAP. I.

De salute gregis Domini nobis ex alto commissi attentius cogitantes, eo libenter intendimus, per quæ reple continna suorum cum eo residentia a partium præsertim noxiis, & in devium prolabens ad restituendum tramitem reducat, ut pastores ipsi residentiam ipsam, prout tenentur, commodius facere, ac circa ipsius gregis curam libentius ac ferventius invigilare, & illum ab errorum præcipitiis præservare, ac in fide orthodoxa, & devotione nostra continere valeant, operam & operam efficaciter impendimus, prout rerum & temporum qualitate penam conspicimus in Domino salubriter expedire. Hinc est, quod nos motu proprio, non ad alios nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, universos & singulos venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas ab Ecclesiis & diocæsi-bus suis absentes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub interditi ingressus Ecclesiæ pena, eo ipse absque alia declaratione incurrenda, districte percipiendone monemus, ut omnibus populis quanto citius in Romana Curia videlicet moram trahentes, infra unum, extra eam vero in Italia, intra duos, extra vero Italiam existentes, infra quatuor menses à die publicationis presentium in locis infra scriptis faciendam computandos, se itineri committerent, & legitimis itineribus ad Ecclesias seu diocæses suas proficiscerent, & se personaliter conferre, ac ibidem, ut tenentur, residere, & pastorale officium exercere debeant. Si quis autem à Patriarchali, Primatiali, metropolitana seu cathedrali Ecclesia sibi quocunque titulo, nomine seu iure commissa, quacunque illa dignitate, gradu & præminencia præfulgeat, legitimo impedimento, seu iustis rationalibus causis cessantibus, sex menses continuis extra suam diocæsim morando abfuerit, quartæ partis fructuum unius anni, fabricæ Ecclesiæ & pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, poenam ipso iure incurrant: Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseveraverit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam, eo ipso committere sententia vero contumacia, ac severa factorum canonum censuræ subiciatur. Metropolitano, suffraganeo, Episcopo absente metropolitano vero absente, suffraganeo, Episcopo antiquior residens, sub pena interditi ingressus Ecclesiæ ipso iure incurrenda, infra tres menses per litteras vel nuntium Romano Pontifici denuntiare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior aut minor contumacia exegerit, sua supremæ sedis auctoritate animadvertere, & Ecclesiis ipsis de pastoribus utilioribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire.

CAP. II.

Privilegia & facultates concessis Episcopis in gratiam pastoralis residentie. **O**idem autem Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & Episcopos mandatis nostris parentes, & apud suas Ecclesias, seu in eorum diocæsi-bus personaliter residentes, specialibus favoribus & gratis prosequi volentes, ut liberius & commodius eorum officio fungi valeant, eis, & eorum cullibet, ut quando residere, etiam prætextu quorumcumque delictorum & excessuum atrociorum, etiam hæresis & læsæ maiestatis criminum per eos quomodolibet commissorum, ad comparandum personaliter in Romana Curia per quoscunque iudices ordinarios vel delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nisi vigore specialis commissionis manu nostra vel Ro-

mani Pontificis pro tempore existentis signata, trahi aut citari non possint nec debeant, atque aliter factas citationes & censuras in eis appostas, ac inde secuta quacunque, nulla & irrita, ac nullius reberis ac momentifore, ac eos minime efficere aut arctare latuimus & ordinamus. Nec non eos & eorum quemlibet ab omni-bus & singulis decimis, subditis, & aliis oneribus ordinaris & extraordinariis quomodolibet nuncupatis, penos & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentis, ac sedem Apostolicam, etiam motu proprio & ex certa scientia, ac etiam consistorialiter, etiam ad instantiam Regum & Principum quomodolibet, & ex quavis etiam quantumvis urgentissima, iustissima, ac pia, & necessaria causa, etiam pro defensione fidei Catholice, ratione dictarum Ecclesiarum nunc & pro tempore impositis, illorumque solutione, auctoritate Apostolica, tenore presentium ex simili scientia penitus & omnino eximimus & liberamus, nec ad id dilectis filiis modernis & pro tempore existentibus, S. R. E. Camera-rio, nec non Camera Apostolice Thesaurario, presidentibus & clericis, ac decimarum, subsidiorum, & aliorum onerum huiusmodi collectoribus & subcollectoribus, seu exactoribus & commissariis ad id pro tempore deputatis, etiam vigore quorumcumque privilegiorum, indulgentiarum, & litterarum, etiam presentibus derogantium, ac illatum totum tenorem de verbo ad verbum exprimentium, eis quomodolibet concessorum & concedendorum cogi, seu compelli, & ob non solutionem, huiusmodi aliquas sententias, censuras, & poenas incur-re posse decernimus, illisque & quibuscumque aliis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub nostræ indignationis, nec non excommunicationis, aut suspensionis, aut privationis suorum officiorum & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipso incurrendis poenis, eisdem Episcopos, Archiepiscopos, Primates & Patriarchas sic in dictis Ecclesiis, vel earum diocæsi-bus residentes, quæ in illis essent, ut præfertur, ad solutio-nem decimarum, subsidiorum, & onerum præfactorum cogere, ac propter eorum non solutionem excommuni-cationis aut alias sententias, censuras, & poenas promul-gare quoquo modo audeant seu presumant, districtius inhi-bemus. Et insuper eisdem Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & Patriarchis, sic ut præmittitur, resi-dentibus, ultra privilegia & indulta eis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros ac sedem Apostolicam, & generalia, & Cancellariæ Apostolicæ regulas concessa, quæ in suo robore permanere volumus, tanquam dicta sede delegatis in quibuscumque ci-vilibus, criminalibus, vel missis causis contra quoscunque clericos seculares particulares, ac etiam extra eorum monasteria seu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos, auctoritate nostra procedere, & causas ipsas cognoscere, sineque debito terminare, ac quicquid terminaverint exequi & observari facere, ipsosque exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum excessus & delicta punire, corrigere, & omnem iurisdictionem in eos exercere, omniaque alia & singula in præmissis & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna, quæ nosmet facere, exercere, & exequi possemus, in omnibus & per omnia facere, exercere, & exequi liberè licite valeant, plenam & liberam licentiam ac facultatem, auctoritate & tenore prædictis concedimus. Decretis ab eorum ordinationibus, interlocutionibus & decretis ante diffinitivam sententiam, vel vim diffinitivam habentem, & ubi agatur de morum correctione, nullatenus etiam ad nos & sedem Apostolicam appellari posse: & nihilominus per appellationes quascunque contra presentium tenorem quomodolibet interpositas minime causas devolvi, aut etiam per quavis inhibito-nes etiam quibusvis censuris & poenis eis à quibusvis iudicibus ordinariis vel delegatis forsan faciendas, illa-

a Residentia pastoralis commendatur Conc. Trident. sess. 6. Con-
stantinopolitana, can. 17. & 24. Antioch. can. 17. Agathensis, can. 29.
b Excat. can. 20. 7. q. 1. quo Episcopus in Ecclesia non resident, sed
per diversa loca vagatus redire resuscitans in monasterium destruditor.
Greg. lib. 3. Epist. 23.

sentiam privationis, & depositionis prelatorum inobediendum huiusmodi procedere valemus, prout procedere intendimus: quo verò ad alios curam animarum habentes usque ad sententiam inclusive procedat, & exequatur iuxta formam & tenorem dicti Concilii, & litterarum nostrarum prædictarum, cum eisdem facultatibus, ut supra, ac alia faciat, & exequatur, prout in dictis litteris sive bullis continetur, cum potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi à divinis, declarandi, interdicendi, aggravandi, regravandi, excoerandi, & brachium secularis decernendi, relaxandi & excoerendi, aliisque faciendi necessariis quomodolibet & opportunis, contrariis quibuscunque non obstantibus.

Pius Quintus.

Ecclesiasticum ministerium nequaquam committendum nisi personæ quæ referantur in hoc & curam Ecclesiæ per se ipsam valeat exercere.

CAP. VI.

Convient pro nostri pastoralis officii munere Christi fidelium animarum saluti quantum cum Deo possumus salubriter consulere, & parochialibus Ecclesiis ab earum parochis, prout tenentur, in divinis debere & laudabiliter deservire, inhærendo etiam decretis sacri Concilii Tridentini, motu proprio, & ex mera deliberatione, certaque scientia nostra, ac de Apostolicam potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione omnes & singulos rectores parochialium Ecclesiarum, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentie fuerint, in quibuscunque regnis, provinciis, civitatibus, diocesis, ac aliis Christiani orbis partibus consistentes, qui parochialem Ecclesiam, ac eam curam, aut dignitatem, etiam post Pontificalem majorem seu Principalem in quibusvis Patriarchatibus, aut metropolitans vel cathedralibus, seu collegiatis Ecclesiis, seu aliud quodcumque beneficium Ecclesiasticum, etiam quomodocumque dispensationum à Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, seu etiam à nobis hæcenus quomodolibet impetratarum, ac litterarum Apostolicarum desuper expeditarum titulo, quas omnes hac præfati constitutione aboleamus & revocamus, seu quocumque alio prætextu obtinet, cum prima & præcipua debeat esse cura animarum, eos ad residendum in Ecclesia parochiali, & ibi in divinis deservendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri & obligatos esse, ac ad id per Episcopos, & aliorum locorum ordinarios, etiam tanquam Apostolicæ sedis delegatos, sub sententiis & censuris Ecclesiasticis, ac pecuniariis arbitrio eorum declarandis, ac etiam privationis dictarum parochialium, & aliorum quorumcumque beneficiorum poenis, quacunque appellacione remota, cogi & compelli posse & debere, auctoritate Apostolica tenore presentium statuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen sic residentes in Ecclesiis parochialibus, omnes & singulos fructus, redditus & proventus, etiam canonicos sui, vel dignitatis, seu alterius cuiuscunque beneficii, exceptis duntaxat quotidianis distributionibus, & aliis quæ ex iusta causa absentes percipere non solent, lucrari volumus. Sicque per quoscunque iudices & commissarios, etiam causarum palatii Apostolici auditores, ac Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis alteri iudiciali & interpretandi facultate, interpretari, iudicari, & diffiniri debere: Nec non irritum & inane, quicquid secus super his à quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est hæcenus, vel in posterum contigerit attentari, decernimus & declaramus. Rom. 8. Id. Jul. 1588.

Idem.

In beneficiis curati & parochialibus residere tenentur quibus creata est animarum cura, aut privilegia collata in gratiam pastoralis residentia annuatim, & penitus canonice subiacentur.

CAP. VII.

IN suprema militantis Ecclesiæ specula meritis licet insufficientibus divina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantia nostræ commisso dominicos greges, sed etiam singulorum pastorum suorum actus intentia nostræ mentis acie collustrantes, studium efficaciter, operamque sedulam ad hoc omnino statimus adhibere, ut quemadmodum operosum sacri Concilii Tridentini progressum, felicemque exitum Domino cooperante præstitimus, ita sanctissima illius decreta, ipsorum pietatis quæ in Apostolicæ sollicitudinis partem vocati sunt pastorum officium concernentia, non tepidè, neque dissimulante exequamur. Sanè licet in Concilio præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes & singuli venerabiles fratres nostri, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi, & alii beneficiati, apud Ecclesiæ sponas suas residere teneantur: nonnulli tamen (quod non sine animi nostri moerore referimus) ad eò sui, gregumque, quos olim deperditos Salvator non solum proprio sanguine redimere dignatus est, sibi crediturum oblitus fuit, ut etiam nunc in alma urbe vel alibi commorantes, & sacrosanctæ spiritualis matrimonii inter eos suasque Ecclesias solenniter contracti iura confundentes, sponas suas in longa quasi viduitate relictas, & prædictas Ecclesias quocumque modo sibi concessas invivere, & apud illas, ut probos & providos patres familias decet, residere non curent, in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum & scandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alienis etiam temporalis poenæ metu frangendam fieri convincendam esse censentes, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnibus & singulis Patriarchis, primatibus, & Episcopis præfatis, ac aliis quibuscunque etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, vel præminentia præfulgentibus, dictas Ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quovis nomine obtinentibus, & aliis quibuscunque beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decretum super Residentia in Concilio prædicto promulgatum tenorem, personalem in suis Ecclesiis residentiam facere tenerentur, in virtute sanctæ obedientiæ, ultra poenas in dicto decreto Concilii contentas, etiam sub privationis eorum à regimine & administratione Ecclesiarum suarum, ac alii nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio imponendis poenis, distinctè præcipiendo per Apostolicam scriptam mandamus, quatenus omni mora cessante, in eisdem suis Ecclesiis iuxta formam & tenorem dicti Concilii personaliter resident, & nihilominus, si quos mandato nostro huiusmodi (quod ab his non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in suis Ecclesiis residentes existant, hac nostra perpetuò valitura sanctione per præfentes statuimus & ordinamus, quod deinceps omnia & singula, mobilia & immobilia, etiam in urbe vel eius districtu existentia, & se moventia, res & bona, jura & actiones, cuiuscunque qualitatis, valoris, & ubicunque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscunque etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu & præminentia præfulgentes, Ecclesias prædictas in titulum, vel commendam, sive administrationem, aut alio quovis nomine obtinentes, & alios quoscunque beneficiarios curam animarum habentes, qui extra prædictas Ecclesias ac dioceses, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum & formam Concilii huiusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum Ecclesiarum, ac quorumcumque monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum, nec

quæ singulis Ecclesiis debita obsequia, & opportuna subventionis auxilia minime subtrahantur. Cum itaq; sicut accepimus, nonnulli Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates seu commendatarii, & alii beneficia Ecclesiastica obtinentes, proprii honoris & salutis immemores, etiam prætextu facultatum testandi eis per sedem Apostolicam concessarum, in eorum ultimis voluntatibus res sacras, ac vasa, ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, aliaque cultui divino dicata quandoque ex fructibus Ecclesiasticis per eos acquisita, non Ecclesiis, & monasteriis, ac beneficiis, quibus præfuerunt, seu à quibus præventus Ecclesiasticos & stipendia acceperunt, poutationi & honestati consentaneum foret, sed aliis locis, etiam aliquando non piis, ac interdum etiam sanguineis scammibus relinquere, ac Camera Apostolicæ collectores, prætextu quòd illa sub appellatione spoliatorum veniant, tanquam ejusdem Camere spolia exigere & percipere non erubescant, in maximum religionis dedecus, ac Ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum eorumdem detrimentum, ac relinquendum animarum periculum, scandalumque plurimorum. Nos abutibus, sciantilisque hujusmodi providere, ac singularum Ecclesiarum, & monasteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumque quarumlibet saluti consulere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuò valitura constitutione statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quòd de cætero omnia & singula ornamenta, & paramenta, ac vasa, nec non Missalia, & Gradualia, ac cænis firmi & mufice, aliq; quomodolibet nuncupati libri, & alia sacra, etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoscunque Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, seu commendatarios, & alios quoscunque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, in titulum vel commendam, aut alias quomodolibet obtinentes, quocunque nomine vel titulo censentur, etiam si de illis & eorum qualitatibus specialis & expressa mentio habenda foret, ad usum & cultum divinum, etiam in eorum privatis aedibus & capellis, vel oratoriiis destinata, tempore eorum obitus ex testamento vel ab intestato relicta, sub quibusvis facultatibus testandi & alias disponendi de bonis per eos ex altari vel alias quomodolibet acquisitis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores & successores nostros, ac nos, sub quibusvis tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam motu proprio, & aliis quomodolibet concessis & concedendis minime comprehendantur. Nec sub appellatione spoliatorum veniant, sed ad singulas Ecclesias, monasteria, etiam conventu carentia, & beneficia hujusmodi, in quibus resederint, aut quibus præfuerint, seu quæ alias obtinuerint, omnino spectent & pertineant, ac spectare & pertinere, illaq; post eorum obitum eidem Ecclesiis, monasteriis, & beneficiis, etiam si in Romana Curia, & procul ab illis decesserint, vel ad illa nunquam accesserint, etiam si antea Ecclesiarum & monasteriorum regimini cesserint, vel beneficia hujusmodi renunciaverint, eo ipso applicata & incorporata sint, & esse censentur. Ita quòd liceat illis defunctis in eidem Ecclesiis, monasteriis, & beneficiis, successoribus, ac Ecclesiarum & monasteriorum hujusmodi Capitulis & conventibus, respectivè alia propria auctoritate liberè apprehendere, ac eorum Ecclesiis ac beneficiis applicare ac incorporare, ac quæcunque donationes, ac relicta, legata, testaments, & codicilli, & alia ultimæ voluntatis, seu spolia desuper contra præsentis constitutionis nostræ tenorem quomodolibet pro tempore facta, quoad præmissa, nulla & invalida, nulliusq; roboris & momenti existant, & personis etiam Ecclesiasticis, seu locis etiam piis, aut Ecclesiasticis aliis quibuscunque, in quantum seu quorum favorem pro tempore facta fue-

rint, minime suffragentur, nec pro eisdem personis, seu locis, vel aliis Ecclesiis hujusmodi aliquid jus in rebus prædictis, vel ad illas acquiri possit. Quinimò res sacras, ac alia bona prædicta quocunque nomine vel titulo pro tempore detinentes, ad alia Ecclesiis & monasteriis, ac beneficiis per defunctos quomodolibet acquisitis, ut præfertur, iuxta præsentium tenorem realiter & cum effectu restituendum & consignandum, quibusvis dispositionibus de illis in contrarium quomodolibet factis minime attentis, omnino teneantur, & ad id per censuras & penas, etiam furti & sacrilegii, ac alia juris & facti remedia opportuna cogi & compelli possint, & debent. Insuper ne deinceps contingat insolentia spoliatorum Camera Apostolicæ collectorem vel subcollectorem, aliquas Ecclesias, nec hominum quenquam damno & injuria affici, nec cuiquam de cætero veretur in dubium, quæ res habenda sint nomine spoli, simili modo statuiimus, decernimus & declaramus, quòd quæcunque scamna, cathedra, arce, & etiam lignæ vel lapidæ, etiam marmoreæ mensæ & tabulæ, ac quæcunque doli seu vasa vitaria vacua, & alia similia supellectilia domestica, per quosvis Presbyteros, seu clericos ab humanis pro tempore eorum obitus in Ecclesiis, seu eorum domibus Ecclesiasticarum earundem, vel alibi ubi vis locorum relicto, etiam si ex fructibus & proventus beneficiorum, quæ dum viverent obtinebant, acquisita fuerint, sub spoliatorum appellatione minime veniant, nec pro spoliis illo modo reperaturi possint. Præterea quòd nullum spoliolum Camere præfatæ fieri, nec quicquam à quibusvis spoliatorum Camere hujusmodi collectoribus vel subcollectoribus exigi possit per obitum illius, qui, dum viveret unum vel plura beneficia Ecclesiastica obtinuerit, cujus vel quorum insimul fructus, redditus & proventus triginta ducatorum auri de camera secundum communem estimationem valore annuum non exceperint, aut qui pensiones annuas super quibusvis fructibus Ecclesiasticis usque ad dictum valorem annuatim perceperit, dummodo tamen si se ab omni illicita negotiatione, & à factis canonicè prohibita abstinerint. Ita quòd si quis dictorum collectorum aliquid ex bonis quorumvis defunctorum, qui similia beneficia obtinuerint, seu similes pensiones perceperint, prætextu spoliatorum ejusdem Camere percipere, aut alias contra præsentis nostras literas attentare præsumperit, ad totalem bonorum per eum perceptorum teneatur, ac id via juris, etiam per similes censuras & penas cogi & compelli possit, & debeat. Rom. 9. Cal. Sept. 1567.

Gregorius XIII.

Bona regularium extra claustra degentium nomine spoliatorum continentur, & sicut Camera Apostolica adjudicantur, vera veluti & propria heredi.

CAP. III.

Officii nostri partes sedulo præstare tenemur, ut dubia, quæ ab aliquibus falso sub prætextu, vel nimis subtiliter excitata, in Camere nostræ Apostolicæ præjudicium tendunt, declaratione nostra dilucidentur. Nuper accepimus quòd etiam fœd record. Papa IV. prædecessor noster constitutionem, & quæcunque in illa continentur, per piz memorie Pauli PP. IV. etiam prædecessorem nostrum contra apostatas a editam, per quam inter cætera decrevit, bona quæcunque mobilia & immobilia, ac census, redditus, & proventus, jura & actiones per regularem ordinem profectos extra claustra suorum regularium locorum, etiam de licentia suorum superiorum degentes, tempore quo extra claustra hujusmodi fuissent acquisita, etiam si acquisitiones hujusmodi ab ipsis profectis ex redditibus beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura vel sine cura per eos obtentorum seu detentorum,

a. Apostasia irregularitatis non fidei. 47. dist. quantumlibet. 16. q. 1. de his habet lib. 3. c. 60. n. Pauli 4. de heret.

aut ex propria industria, seu artificio, mercatura, vel ex
 testamento, sive successione ab intestato quorundem con-
 sanguineorum, affinium, vel amicorum suorum, aut quo-
 rumcumque aliorum facti essent, non fisco, aut Camera
 Apostolica, sed religioni, aut monasterio, in quo, seu
 quibus primo profecti fuissent, eo ipso applicata esse &
 cenferi debere, ad iuris & factum constitutionem for-
 mam reducere: necnon prafata bona regularium ex-
 tra claustra, ut prafertur, degentium, sive mendicantium,
 sive non mendicantium, aut militiarum professorum, &
 etiam loca, & canonicales portiones, aut dignitates in ca-
 thedralibus, vel collegiatis Ecclesiis cuiusvis ordinis re-
 gularibus obtinuerint, ac Episcopali, Archiepiscopali,
 Patriarchali, Primatiali, vel quavis alia prafullerint di-
 gnitate, post eorum obitum ad eandem Camera Aposto-
 licam, & iuxta constitutionem scilicet. Pauli Papae III.
 super spoliis, sub dat. videlicet tertio nonas Ianuarii,
 Pontificatus sui anno tertio promulgatam, legitime spe-
 dent & pertineant, idque per Romanos Pontifices praede-
 cessoribus nostris, ac nos, dum collector generalis ad re-
 cuperandum spolia regularium specificè deputatus fui,
 aperte demonstratum extiterit, ac in possessione illa ex-
 pectandi ac recuperandi eadem Camera merito semper fue-
 rit: nihilominus nonnulli vano sub dicta constitutionis
 Pauli IV. praedecessoris prafati praetextu contrarium a-
 liquando adserere non dubitavit: Nos omnem circa
 praedicta dubitandi occasionem dimovere, simulque re-
 equitate, & iustitia suadentibus, eisdem Camera inde-
 quitate, ne indies molestis & incommodis afficiatur,
 consulere volentes, praesentium auctoritate declaramus,
 & bona quaecumque per dictos regulares extra clau-
 stra Ecclesiarum, monasteriorum, domorum, & quorum-
 cunque regularium locorum degentes, quocumque iure
 & actione, sive ex causa testati, sive intestati, acquisita, &
 in posterum acquirenda, vel ad eos delata in quibusvis
 provinciis, dominis, regnis, & locis consistant, nisi iudem,
 ad quos ista spectaverint, sufficienti fuerint testandi, aut
 de illis disponendi facultate suffulti, eaque legitime usi
 fuerint, ad eandem Camera pleno iure pertinuisse &
 spectare, ac bona quaecumque eorundem sub spoliatorum
 nomine comprehensa per ipsam Camera, ejusque nomi-
 ne a quibuscumque illa quandoque occupantibus &
 detinentibus recuperari ac vindicari posse, & debere, ac
 iuxta Pauli III. & aliorum praedecessorum nostrorum
 literas eadem Camera Apostolica in huiusmodi bonis
 spolia nuncupatis verè universaliter succedente, quòd
 ipsa Camera, quae ceteris hereditibus & successoribus am-
 pliorem est privilegio munita, cuique merito magis faven-
 dum est, dum in eam rerum & bonorum dominium ac
 possessio nulla traditione praecedente transeat, in qua-
 cunque bonorum & spoliatorum sive ad seculares sive ad
 regulares, dum viverent, spectantium successione, qui-
 buscumque in rebus sive pecuniis illa consistant, etiam si
 nominatim aut alia speciali nota illa designanda essent,
 quae ad eandem Camera jure spoliatorum pertinerunt,
 pertinebunt in posterum, omni prioris fictione penitus
 cessante, jus & nomen veri heredis in eisdem spoliis ha-
 bere, illisque naturam sortiri: ac veri heredis privile-
 giis & iuribus in quibuscumque bonis, pecuniis, iuribus,
 & actionibus uti antehac potuisse, & nunc posse, idque
 eorundem praedecessorum, ac nostrae etiam intentionis
 semper fuisse & esse, auctoritate praesentium declaramus:
 sicque per quoscumque iudices in quibusvis causis, etiam
 per appellationem aut alias pendentes & futuras, ac
 in quacunque causa vel instantia, sublata eis, & eorum
 cuiuslibet quavis aliter iudicandi & interpretandi facul-
 tate, iudicari & diffiniri debere: necnon quicquid fecerit
 super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel i-
 gnoranter attentatum forsitan haecenus, vel in posterum
 contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Dat.
 Rom. 27. Ian. 1577.

Idem.
 Res quaeque bonorum molitiam sive commutationem per
 Praefatos & quorocumque praefatos Praefatos
 ubi Romam decedimus relicta, praeferat ad Camera
 Apostolicam.

CAP. IV.
 Illa quae ex fructibus, redditibus, & proventus
 fructificis profecta, edificata, restituta, & restaurata
 erint, seu alias ex eisdem fructibus, redditibus, & pro-
 ventibus quomodolibet provenierint, per obitum quorun-
 cunque personarum Ecclesiasticarum, deest in illis
 fructificis tam simplicibus, quam administrationibus
 obvenientium, nisi quoad simplicia de fructibus huius-
 modi dispositum fuerit, vel ex privilegio Apostolice, vel
 ex consuetudine legitime praescripta, tam de fructibus
 quam quorumvis ordinum regularium, quorundem
 Pontificali dignitate fulgentium, in antea dicta, extra
 tamen dictam urbem, pro tempore decedentium
 mansura, cuiuscumque qualitatis generis, & spectantis
 sint, etiam gemmas, & alia pretiosa, & ornamenta
 mas, nec non etiam fructus, redditus, & proventus
 huiusmodi à die Ecclesiarum & monasteriorum
 rationis huiusmodi usque ad diem praefationis, & pro-
 visionis, seu commende de illis factis, quorundem
 & singulos fructus, redditus, & proventus ad nos illam
 Camera spectare & pertinere volumus & decernimus,
 & eidem Camera appropriamus & applicamus.

Finis Quintae.
 Clericorum bona omnia per negotiationem illorum postea
 tempore obitus eorum remanent in integrum, prout ad illam
 Clericam: confecta quoque quocumque vel facta eorum bona.

CAP. V.
 Deens esse contentes, & eorum, ac nos, quoad
 sua iustitia conservemus, Camera Apostolica
 non negligamus, quinimo, ne praerogativa immunitatis
 lam ab aliquibus usurpata, aut super eis aliquid
 riri contingat, ita nostra declarationis remanere
 amas, quòd à nemine deluper dubium in quocumque
 possit. Cùm itaque, sicut accepimus, a nonnullis
 tatur in dubium, an res & bona per clericos, immunitatis
 ceris ordinibus constitutos, ex negotiatione illorum, &
 illas contra sacros canones acquirita, aut spolia, vel
 ad Camera prafatam jure legitime spectantibus
 riam submovere, ac cavillationibus, & adhibitis
 nere debeant. Nos omnem deluper dubium in quocumque
 ac litibus viam pracludere, & demum nullam
 qui iuxta dicta Camera usurpare litigare, & obviare,
 que in praemissis opportune providere volentes, non
 proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolice
 testatis plenitudine decernimus, & declaramus, quòd
 singula, res & bona, cuiuscumque qualitatis, & quorun-
 tis existentia, ac in quibusvis regionibus, & regibus
 dominis, tam extra, quam ultra montes, & quocumque
 sustentia, per quosvis clericos tam seculares quam
 rumvis, etiam mendicantium ordinum, ac nullatenus
 regulares, etiam in sacris ordinibus constitutos, quorun-
 cunque status, ordinis, & conditionis fuerint, ac
 episcopali, Episcopali, vel alia majori dignitate
 geant, ex negotiatione illicita aut alia contra
 nones quomodolibet acquisita, quae pro recuperando
 obitum eorum qui etiam ex facultate quam habent
 testandi, condito testamento obitus locorum deest
 & decedent, aut quibusvis, etiam eis remanentibus
 vari, & eis destituti conigerit, & praefatos
 drez Iapio de sancto Joanne Rotundo Praefatos
 ligiosi, extra Romanam Curiam, ad illam
 endo, & fuisse haecenus remanentibus, & non
 manebunt, ad eandem Camera, & nos illam
 quibusvis cathedralibus, etiam metro politanis, &
 giatis, ac aliis Ecclesiis, monasteriis, &

exteriori; beneficiis Ecclesiasticis cum cura, secularibus & quorumvis ordinum regularibus, qualitercumque qualificatis successores; illa in titulum, commendam; admittitacionem, commisionem, ac alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiam si ad illa, vigore prioris tituli, jus regrediendi seu accedendi aliquibus concessum fuerit, spectare, ac sub nomine ipsorum venire, illaq; uni spolia ad Camera ipsam pertinentia perpetuo colligi & recuperari potuissent, posse ac debere, & ita per quoscunq; iudices quavis auctoritate fungentes in quacunque instantia, sub lata eis quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Rom. Non. Novembr. 1560.

TITVLVS IV.

DE COMITIBVS PALATINIS.

Pius V. Ex Concilio Tridentino.

Doctores Laureæ magistris a Comite Palatino que olim conferebantur in quavis facultate candidatis, Concilio Tridentino decretis nullatenus esse auctoritate & iuri.

CAP. I.

Quamvis a sede Apostolica, ad quam negotiorum multitudo undique confluit, curis omnino plena innumeris, nonnulla interdum exiustis causis concedantur, quæ successivis temporibus in publicum detrimentum, & alieni iuris præiudicium tendere noverunt, non debet reprehensibile videri, si Roman. Pontifex, ad cuius providentiam pro debito pastoralis officii spectat super iis debere providere, illa rationabilibus & iudicis superveniens causis deinde cognitis quandoque revocat & annullat, ac in statum redigit rationis. Sanè cum fide digna plurimorum relatione non sine a nemini nostri molestis intellexerimus, nonnullis Comitibus Palatinis, & diversos alios, prætextu facultatum sibi à Romanis Pontificibus & sede Apostolica concessarum, quamplurimos, tam laicos quam clericos, tam iure civili, quam canonico, & Theologia, nullo, aut non debito examine prævio, indoctos & inhabiles, Doctores, Licentiatos, & Magistros creasse & promovisse, uti ad dignitates ceteraque beneficia Ecclesiastica facilius assumerentur, & de eis providerentur in animarum suarum salutem, & quamplurimorum scandalum. Nos huiusmodi scandalis quantum in nobis est obviare, & alias ne de cætero inhabiles ad huiusmodi gradus admittantur providere volentes: Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblate petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolice potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura constitutione omnia & singula facultates & indulta eisdem Comitibus, ac etiam quibusvis officialium Romanæ Curie collegiis, singulisque aliis personis cujuscunque status, gradus, ordinis, & presentientie existentibus, ad Doctoratus, Licentiaturs, & Magisterii gradum promovendi per quoscunq; Romanos Pontifices prædecessores nostros, & sedem Apostolicam, ac etiam nos, etiam nos, scientia, & potestate plenitudine similibus pro expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus: Ac decretis Concilii Tridentini in hærentes decernimus & declaramus, eos qui à Comitibus & aliis præfatis promoti fuerunt, quoad dignitates, ceteraque beneficia Ecclesiastica, nulla gradus prerogativa frui & gaudere posse vel debere. Rom. Calend. Jun. 1568.

^a Concil. Tridentin. sess. 22. c. 2. de reformat. & sess. 24. cap. 11. de reformat.

TITVLVS V. DE MAGISTRIS, ET DOCTORIBVS.

Julius III. Rectori universit. Almx urbis.

Institutio & promotio ad Doctoratus insignia in favore patris grati fieri debet.

CAP. I.

Pauperes & egeni qui ad susceptionem Doctoratus graduum habiles reperitur in utroque seu altero iurium promovendi, & gratis pro Deo abique aliquo pecuniarum solutione ab eis facienda assumi seu Doctores creati debent.

Pius Quartus.

Cujuscunq; facultatis, Doctoris & Professoris promoti sine promotione, non obliquam exigendi, ad officiorum exercitum non se ingerant, nisi prius saltem fides professoris iuramentum emiserint, formæ hinc prescriptæ.

CAP. II.

In sacrosancta beati Petri Principis Apostolorum cathedra, meritis licet imparibus, hinc procellosis militantis Ecclesie tempestatibus constituto, plurimum nos oportet esse sollicitos, ut Domini gregem curæ nostræ commissum non solum ab apertis rapacium luporum undecunque causis obstrepentium insultibus, sed etiam à magis formidolosis pestiferarum vulpecularum domi latentium insidiis, per providum pastoralis officii ministerium, ipso Domino cooperante præferemus, ac illis omnes nocendi occasiones, quantum cum Deo possumus, ubilibet auferamus. Cum itaque juxta notum sanctissimi vatis oraculum, timor Domini, sine quo vera religio, & catholice fidei puritas nullibi reperitur, sapientie sit initium, & qui vel in scientiis proficere, vel eas alios docere parant, supremum illum sapientie parentem, benignissime largiorem devoto sanæ fidei obsequio demereri, verâque sincera religionis pietate sibi conciliare debeant. Idcirco hæc fidei puritatem scientiis, doctrinis, que quibilibet tum tradendis, tum ad discendum, tanquam necessariam basim, constituisse, & ne simplicia nonnullorum adolescentium, res novas audiendi cupidorum, ingenia in naufragos blandientium hæresum scopolas imprudenter impingant, occurrere cupientes; motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolice potestatis plenitudine; quod deinceps nullus Doctor, Magister, regens, vel alius cujuscunque artis & facultatis professor, sive clericus, sive laicus, aut secularis, vel cujuscunque ordinis regularis sit, in quibusvis studiorum generalium Universitatibus aut Gymnasiis publicis, aut alibi ordinariam vel extraordinariam lectionis cathedram assēqui vel jam obtentam retinere, seu alias, Theologiam, canonicam vel civilem censuram, Medicinam, Philosophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuscunque civitatibus, terris, oppidis, ac locis, etiam in Ecclesiis, monasteriis, aut conventibus Regularium quoruncunq; publicè vel privatim quoquo modo profiteri, seu lectiones aliquas in facultatibus huiusmodi habere, vel exercere. Neque Doctores ipsi, aut Universitates, seu Gymnasiorum eorundem Rectores, Cancellarii, vel alii superiores, sed nec etiam Palatini a Comitibus, aut alii particulares, facultatem eruditos viros ad eisdem gradus promovendi, etiam à nobis, & Apostolica sede, vel alias undecunq; habentes, scholares, tam laicos, quam clericos, & cujuscunque ordinis regulares, vel alios quoscunque quantalibet eruditione præditos, ad illum gradum in eisdem facultatibus suscipiendum recipere & admittere; neq; Doctores, Magistri, & Scholares ad electionem alicujus in Rectorem vel Cancellarium Universitatis, aut Gymnasii procedere; Nec ipsi Scholares, vel alii quan-

^a Vid. sup. c. 4. de sum. Trin. & sil. cat. & ibid. 7042. P P P

similibet docti, & alioqui habiles. gradus hujusmodi, vel eorum aliquem palam vel privatim recipere valeant, nisi Doctores videlicet, ac Regentes, Magistri & alii Professores jam ad cathedras & lecturas recepti, in Italia infra tres, extra vero illam infra sex menses à die publicationis presentium computandos: reliqui vero ad cathedras, & alias lecturas ibidem in posterum assumendi ante illorum receptionem in Rectoris, vel aliorum superiorum Eligendi autem in Rectores vel Cancellarios animumque electionem, aut saltem admissionem in ordinariis loci, vel eius in spiritualibus vicariis; Ac promovendi Scholares, & alii prefati ante illorum promotionem in eisdem ordinariis, seu eius vicariis, aut Doctorum aliorumve promovendum manibus, previo etiam processibus, vel debita informatione, quantum eis sufficere videbitur, super religione fideque catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promovendorum eorumdem per ipsos locorum ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta procedente, eandem catholicam fidem, verbis juxta formam infra scriptam tenorem conceptis palam & solemniter profiteri teneantur. Et desuper instrumentum publicum confici, ac de processu, seu informatione, & fidei professione in privilegio Doctoratus vel alterius gradus hujusmodi, specialis ac de verbo ad verbum mentio & relatio fieri debeat, auctoritate Apostolica tenore presentium perpetuo statuimus & ordinamus. Forma autem ista professionis fidei hæc est: Credo in unum Deum, patrem omnipotentem, factorem cæli, & terra, visibilibus omnium, & invisibilibus. Et in unum Dominum Iesum Christum filium Dei unigenitum. Et ex patre natum ante omnia secula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos & mortuos, cujus Regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, filioque procedit. Qui cum Patre & filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas. Et unam sanctam, catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi, Amen. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesie observationes, & constitutiones firmiter admitto, & amplector. Item, sacramenta scripturarum, juxta eum sensum, quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesia, cujus est iudicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum, admitto; nec eam unquam nisi juxta unanimum consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vera & propria Sacramenta novæ legis, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesie catholice ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemniam administrationem recipio & admitto. Omnia & singula que de peccato originali, & de justificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium

pro vivis & defunctis, atque in sanctissimo Sacramento esse verè, realiter, & substantiale corpus, & sanguinem, una cum anima, & divinitus Deo uniti Iesu Christi, fierique conversionem totius substantie panis in corpus, & totius substantie vini in sanguinem, quam conversionem catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Eator etiam sua altera natura specie totum atque integrum Christum, veniensque sacramentum sumi. Constanter teneo purpationem esse animasque ibi detentas fidelium suffragio servari. Scilicet & Sanctos, una cum Christo regnantes, venientes atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Tamen assero imagines Christi, ac Deiparæ semper virginis, necnon aliorum Sanctorum habendam & retinendam esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impendendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maximè salutarem esse assero. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem & magistrum agnosco. Romanus Pontifex beati Petri Apostolorum Principis successor à Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spectat, ac iure. Cetera item omnia à sacris canonibus, conciliis, & Conciliis, ac præcipue à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor: simulque contraria omnia, & contra hæreses qualunque ab Ecclesia damnata, & contra anathematizatas, ego patere damno, rejicio, & anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in presenti professione profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & immutatam usque ad extremum vitæ spiritum conservaturam Deo adjuvante retinere, & confiteri, atque à meo libere, teneri, doceri, & predicari, quantum in meo est, staturo. Ego idem N. spondeo, voto, & jurare, me Deum adjuverè, & hæc sancta Dei Evangelia.

TITVLVS VI
DE MEDICIS.

Pius Quintus.

Fidei professionem præscriptam & iuxta iuramentum formam prædictam emittere debent Medici, nec ultra decem annorum viginti annorum infirmis spiritualia remedia, confessionem venientiam, iuxta admodum.

CAP. I.

Supra gregem Dominicum nostre vigilanter observatus creditur vigilis speculatoris, prout nobis ostendit per conceditur, exercentes officium, ad ea, per quæ animarum salutem cum divini nominis gloria communi liceat, libenter intendimus, ut Christi fideles post Baptismum in peccata lapsi, per Sacramentum poenitentiarum reconcilientur. Sane, cum infirmitas corporalis nunquam ex peccatis proveniat, dicente Domino, in quo quid quem sanaverat: Vade, noli amplius peccare, nequid deterius tibi contingat: ac propterea proinde, quod Innocentius III. prædecessor noster Medici præcepit, ut, cum eos ad agrotos vocari consuegerint, ante omnia moneant, ut animarum Medicum vocent, nec cum eis hoc in extrema ægitudine constituta, sed in desperationis articulum incidant. Nos igitur volentes hoc tam salutarem præceptum nulla temporis præscriptio aboleri, sed semper observari, confirmationem prædictam auctoritate Apostolica tenore presentium innovamus, & hac nostra in perpetuum valitura constitutione statuimus.

a Decreto magis Concilii Lateranensis 1517.

mus, & decernimus, quod omnes Medici cum ad infirmos in lecto iacentes vocati fuerint, ipsos ante omnia moneant, ut idoneo confessori omnia peccata sua iuxta ritum S.R.E. confiteantur, neq; tertio die ulterius eos visitent, nisi longius tempus infirmo confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo eius conscientiam oneramus, concesserit, & eis per fidem confessoris scriptam confiteatur, quod infirmi, ut praxmittitur, peccata sua confessi fuerint. Coniunctos vero, ac omnes familiares & domesticos infirmi in Domino rogamus & moneamus, ut de infirmitate parochum certiorem faciant, ac tam parochus, quam conjuncti & familiares praxfati infirmum ad confessionem peccatorum suadeant & inducant. Quod si qui Medicorum praxmittitur non observaverint, ultra poenas in dicta constitutione contentas, quas incurere declaramus, perpetuo sint infames, & gradu medicinæ, quo insigniti erant, omnino priventur, & à Collegio seu universitate Medicorum ejiciantur, ac poena etiam pecuniaria arbitrio ordinariorum, ubi deliquerint, multentur. Et, ut hæc omnia inviolabiliter observentur, volumus, & eadem auctoritate precipimus & mandamus, ut nullus possit, ac ubique locorum Medicina Doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas à quovis collegio & universitate concedatur, nisi omnia in presentis nostra constitutione contenta medio eorum juramento, coram Notario publico & testibus, observare in eorum manibus, vel ordinarij juerint, & de hujusmodi juramenti in privilegio, seu licentia medendi specialis mentio fiat. Quod si collegia & universitates praxfate non recepto à promovendis juramento hujusmodi, eosdem ad gradum praxdictum promoverint, aut eisdem medendi licentiam praxstiterint, poenam privationis facultatis alios ulterius doctorandi incurrant. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in civitatibus & diocesis propriis, presentibus nostras literas publicari faciant, ac juramentum praxdictum à Medicis jam promovis, seu licentiam medendi habentibus, omnibus iuris remedijs exigant, neque aliquos ad medendum in civitatibus & diocesis praxdictis admittant, nisi eis confiterentur eosdem juramentum hujusmodi praxstiterint, & contumaces, & jurare ac juramentum hujusmodi jam praxstitutum exhibere recusantes, gradu medicinæ, & omnibus privilegijs eisdem Medicis, tam conjunctim, quam divisim eis & eorum cultibet concessis per quovis etiam Romanos Pontifices privent, ac ab ingressu Ecclesiæ atceant donec recipuerint. Rom. 9. Martij 1566.

Gregorius XIII.

Medici Judas & infideles ad Christianorum curandos morbos non admittantur.

CAP. II.

Alia pia mem. Paulus Papa quartus praxdecessor noster edita perpetua constitutione inter alia sancivit, ne Medici Judæi etiam vocati & rogati ad Christianorum agrotantium curam accedere, aut illi interesse possent, quam constitutionem postea Pius Papa quintus etiam praxdecessor noster per suas literas approbavit, innovavit, & confirmavit, & sub imitatione divini judicii praxcepit & mandavit, omnia in eadem constitutione contenta in posterum firmiter observari, non solum in terris & dominijs sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectis, sed etiam ubique locorum. Quia tamen nobis non sine magna animi nostri molestia innotuit, ea minimè observari, sed multos adhuc ex Christianis hominibus esse, qui dum suos corporum languotes illicitis medijs, & praxcipue Judæorum ac aliorum infidelium opera sanari cupiunt, verè salutis animarum suarum & corporum simul immemores sunt, & (quod valde dolendum est) in damna-

tionis æternæ maximum saepe discrimen incidunt, medicis Judæis & infidelibus hujusmodi ad ipsorum curantem vocatis & adhibitis: unde fit, ut & Judæis ac alijs infidelibus magna detur delinquendi occasio, & simul salutare praxceptum negligatur ab Innocentio Papa III. similiter praxdecessore nostro in Concilio generali quondam emissum, & deinde à praxdicto Pio V. innovatum, quod omnes medici cum ad infirmos in lecto iacentes vocati essent, ipsos ante omnia moneant, ut idoneo confessori omnia peccata sua iuxta ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ confiterentur, neque tertio die ulterius eos visitent nisi longius tempus infirmo confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo eius conscientia onerabatur, concessisset, & eis per fidem confessoris in scriptis factam confiteret, quod infirmi peccata sua confessi fuissent. Idcirco nos iam Judæos, qui adversus mandata hujusmodi Apostolica committere audent, quàm Christianos qui illos ad se accerunt, vel medendi licentiam concedunt, & viam ad delinquendum eisdem aperiant, coactere volentes, supradictas praxdecessorum nostrorum constitutiones, auctoritate Apostolica tenore presentium approbamus, confirmamus, & innovamus, ac inviolabiliter observari mandamus, atq; hac nostra in perpetuum valitura constitutione, eisdem constitutionibus & praxceptis pro firmiori illorum observatione adentes, universis utriusq; sexus Christi fidelibus districte inhibemus & interdiciamus, ne post hæc Judæos vel alios infideles ad ipsorum Christianorum agrotantium & infirmorum curam vocent, seu admittant, aut vocati, admittitive faciant, concedant, vel permittant.

TITVLVS VII. DE CONCILIIIS.

Leo Decimus, in Concilio Lateranensi.

Summi Pontificis auctoritas supra Concilium esse multis exemplis & praxagnacis sanctorum in Concilio Basiliensi decreta abolitæne probatur.

CAP. I.

Post æternus gregem suum usque ad consummationem seculi nunquam deseruit, ita Apostolo teste, obedientiam dilexit, ut pro expiando primi parentis inobedientiæ peccato seipsum humiliaverit, factus obediens usq; ad mortem, migraturus vero ex mundo ad patrem, in soliditate petre Petrum ejusq; successoris vicarios suos instituit, quibus ex libro Regum e testimonio ita obedire necesse est, ut qui non obedierit morte moriatur, & ut alibi legitur, in Ecclesia esse non potest qui Romani Pontificis cathedram deserit, quoniam à Augustino & Gregorioq; auctoribus, sola obedientia est mater, custosq; omnium virtutum, sola fidei merium possidens, sine qua quisq; infidelis convincitur, etiam si fidelis esse videatur. Itaque nos eodem Petro docente solliciti esse debemus, ut quæ à Rom. Pont. praxdecessoribus nostris, praxsertim in sacris Concilijs pro obedientiæ hujusmodi auctoritate, libertatisque Ecclesiæ, & sedis Apostolicæ defensione mature, & ex legitimis causis inchoata sunt, nostro studio, cura, & diligentia debite absolvantur, & ad optatum finem perducantur, simplicium quoque animæ quarum etiam rationem Deo reddiduri sumus, à dolis & laqueis tenebrarum Principis liberentur, sanè scilicet. rec. Julius Papa secundus praxdecessor noster, post indictum ex legitimis tunc expressis causis, de venerabilium fratrum sanctorum Rom. Eccles. Cardin. de quorum numero tunc eramus,

a C. cum infirmitas. de parent. & remission. b Philipp. 2. c. 1. Reg. 15. d Augusti. in opere Monachorum. e Gregor. 15. moral.

consilio & assensu, sacrum Lateran. Concilium, provide considerans cum eodem sacro Lateran. Concilio, Biturice. Regni Francie corruptelam, quam illi pragmatice sanctionem vocant, cum maximo animarum periculo & scandalo, ac dignitatis sedis Apostolicæ derisum & vilipendio retroactis temporibus viguisse & adhuc vigere, ejusdem pragmatice sanctionis negotium eodem approbante Concilio discutendum certis tunc nominatim deputatis Cardinalibus & Prælati certæ congregationis commisit. Et quamquam sanctio præfata ex multis nullitati notorie subjaceret, schismaque manifestum foret & contineret, & propterea citatione aliqua minime præcedente per se irrita, nulla, & invalida declarari potuisset: ex abundantiam tamen cautela idem Julius prædecessor Gallicos prælatos, capitula Ecclesiarum & monasteriorum, parlamenta, & laicos illis faventes, & dicta sanctione utentes, omnesque & singulos alios in præmissis sua communiter vel divinum interesse putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus tunc non pateret accessus, in Mediolan. Asten. & Patien. Ecclesiarum valvis affigendum monuit, quare sanctio præfata, illiusque corruptela & abusus, in concernentibus auctoritate Romana Ecclesiæ, & sacrorum canonum ac Ecclesiasticæ libertatis violationem, nulla & invalida declarari non deberet. Cumque dicto Julio prædecessore in humanis agente diversis impedimentis causantibus citatio exequi & reproduci, ac negotium abrogationis hujusmodi plene discutit, ut intento ipsius Julii prædecessoris fuerat, non potuisset, sed eodem Julio prædecessore rebus humanis exempto, citatio ipsa legitime executi, & per procuratorem fidelem sacri Concilii promotorem reproduci, ipsorumque citationum non comparentium contumacia accusata, & ad ultiora procedi petitum fuisset, nos divina favente clementia ad summum Apostolorum apicem assumpti, omnibus rite pensatis, per theon prædictæ ex certis causis nullum tunc responsum dedimus, ac deinde cum per dictos monitos & citatos diversa impedimenta allegarentur, quare in termino eis (suo præsertim) præfatio comparere non potuissent, ut omnis iustæ excusationis & quarelibet occasio eis auferretur, terminum citationis & monitionis hujusmodi præfatum eodem sacro approbante Concilio ad alium tunc expressum terminum jam diu effluxum in diversis sessionibus pluries prærogavimus.

Cum autem moniti & citati prædicti sublati jam omnibus impedimentis, effluxis que omnibus terminis, eorum nobis & dicto Concilio non comparuerint, nec comparere curaverint ad allegandum causam quare sanctio prædicta nulla declarari non debeat, ita ut excusationis ultra locus non sit, possintque merito contumaces reputari, prout eos exigente justitia reputamus: Nos mutare attendentes pragmaticam sanctionem, vel potius ut dictum est, corruptelam, schismatis tempore à non habentibus potestatem editam, reliquæ Christianæ Reip. Ecclesiæque sanctæ Dei nullatenus conformem, & à clame Ludovico XI. * * a Francorum Rege Christianissimo revocatum, cassatum, atque abolitum, auctoritatem, libertatem, ac dignitatem dictæ sedis violare, ac diminueret facultatem Romani Pont. pro tempore existentis, quibus abundat Curia, & quorum consiliis sedis Apostolicæ, & Rom. Pont. atque universalis Ecclesiæ auctoritas & potestas conservantur, negotiaque diriguntur, & in prospero statu confoventur, Ecclesiis & monasteriis, eisdemque personis de reliquis beneficiis Ecclesiasticis jux-

ta eorum status exigentiam providendi sententiam: Prælati vero Ecclesiasticis illarum partium ordinem præbere, ut ipsi nemum Ecclesiasticæ disciplina obedientiam sanctum frangant, & violant, ac contra eorundem prædictam eorum matrem, curam regant, deest præmissa audendum viam aperire, ipsamque potestatem libertati subjacere, nulloque modo aliquo tempore, legatus tolerantie, cuiusdam administrationis, scilicet Pont. prædecessores nostri præfati, quos ipsi suo tempore summopere optare demonstrant, contrariam dispositionem hujusmodi, vel malignitate temporum, vel illi illi provideret, & in totum occurrere non viderent, sed temporibus tolerasse vix fuerunt: considerans tamen ab ipsius Biturice. sanctionis editione vos anno sexagesimo fluxisse, nullamque infra hoc tempus præfatum præter hoc Lateranense Concilium legitime factam constitutionem, quo cum (disponente Domino) constitutionem ab eisdem improbe sanctionis extricatione non in oblatione sine nostra & sanctorum patrum in præfato Concilio congregatorum nota, ac nostra, & dictorum illorum utentium animarum periculo abimere, seu delinquant posse, Augustino teste, iudicamus, atque censuramus.

Et sicut pie memorie Leo Papa I. prædecessor noster, cuius in hoc libenter quoad possimus vestigia imitantes, ea qua in secunda Ephesina Synodo temere contra libertatem & catholicam fidem gesta fuerunt, postmodum in Chalcedonen. Concilio mandavit ac fecit per officia firmitate revocari: ita & nos à sanæ memore Sixti & contentorum in ea revocatione certis non debent saltem conscientia, ac nostro & ipsius Ecclesiæ immutari posse, aut debere censurari. Nec illud nos movere debet, quod sanctio ipsa & in ea contenta in Basilien. Concilio edita, & ipso Concilio instanti à Biturice. congregatione recepta & acceptata fuerunt, cum ea omnia post translationem ejusdem Basilien. Concilii per Eugenium Papam V. etiam prædecessorem nostrum factam, à Basilien. concilio, seu potius contrarium factam, que præsertim post hujusmodi translationem Concilium amplius appellari non merebatur, sed noster, ac propterea nullum robur habere poterunt, cum eam ipsa solum Rom. Pont. pro tempore existentem, per auctoritatem super omnia Concilia habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvendorum plenius & potestatem a habere, ac de ea licet scripturæ testimonio, dictis sanctorum patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum, sacrorumque canonum decretis, & ipsa propria etiam eorundem Conciliorum confessione, manifeste constet: quorum aliqua ceteræ præfate, restant verò utpote notoria, silentio præterite.

In Alexandrina enim Synodo Arabum, hujusmodi existente Felici Romano. Pont. ab eadem Synodo legitime fuisse legitimus, Nicenam Synodum iterum, non potest ab ipse Romano. Pontif. auctoritate Concilio aboliri. Neque nos latet etiam eundem Leonem, in Basilien. Concilio secundam Synodum ad Chalcedonem, etiam ipsam Martini etiam Papam quintum prædecessorem nostrum Concilio Senen. potestatem resisterent, habita de illa, la consensus ipsius Concilii mentione habita de illa, Ephesinam quoque primam Synodum Chalcedonen. & Chalcedonen. eidem Leoni VI. Agathoni VII. Hadriano VIII. Nicolao VIII. etiam Constantino, Synodum Hadriano Romano. Pont. prædecessoribus nostris maximam reverentiam exhibuisse, eorundemque Pontif. institutionibus & mandatis in sacris conciliis per eos editis & factis reverenter & humiliter obtemperasse, unde Damasus Papa & ceteri præ-

a Ludovicus XI. Francorum Rex per legatos missos ad Pium II. liberam Ecclesiæ & Pontificis regno obedientiam præstitit, abrogationem pragmatice sanctionis, & magna in Turcia auxilia pollicens. Renoué Senatuy Parisiensis. Gagum. libro 10.

a Vi hac facilius immutari vixde Latinarum in tractat. de comparatione Papa & Conciliorum. Dominicus Jacobinum. libro de Concilio, articulo 7. Partem de hinc videri, de postquam Papa & Concilio.

Pius Quintus.

Clerici sub pena suspensionis a divinis Missis sacrificium non celebrare viderentur tempore.

CAP. I.

Sanctissimus in Christo pater & dominus noster, dominus Pius divina providentia Papa V. ad cuius notitiam pervenit, quod nonnulli cathedralium etiam in suis metropolitaniarum, collegiarum, & aliarum Ecclesiarum, necnon monasteriorum, conventuum domorum, & aliorum piorum locorum secularium, & diversorum ordinum, ac militarium regularium, Praelati, capitula, clerici, fratres, aliique superiores & personae antiquum sanctae Romanae Ecclesiae ritum institutum Missarum celebrandarum temporibus pervertentes, & diversas licentias & facultates Missas, quae media nocte, & seu in aurora natiuitatis, ac de mane resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, & forsan aliarum festivitatum iuxta praedictum ritum celebrari consueverant, de seo etiam forsan circa solis occasum vigilia festivitatum earundem in suis Ecclesiis & capellis celebrandi, seu celebrari faciendi ab Apostolica sede vel eius legatis ac etiam maiori penitentiario pro tempore existente, variis praetextibus impetraverunt, illisque iam pridem utuntur: hoc ab antiquo catholice Ecclesiae instituto, sanctorumque Patrum decretis deviare considerans, ac propterea hunc ab usum ab Ecclesia Dei submovere volens, omnes ac singulas licentias & facultates huiusmodi, haecenus etiam motu proprio, vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas & alias literas desuper concessas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, Apostolica auctoritate, ex certa scientia revocavit, ac omnino cassavit, & annullavit: hac praesentis perpetuo valitura constitutione quibusvis Praelatis, capitulis, clericis, fratribus, aliisque superioribus, & personis eorumdem Ecclesiarum, monasteriorum, conventuum, domorum, & aliorum piorum locorum in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis suae, ac perpetuae suspensionis a divinis poena districtius inhibens, ne deinceps Missas vel peritino tempore nomine, licentia cum & facultate huiusmodi, aut alio quovis praetextu celebrare, vel celebrari facere praesumant: ac mandans locorum ordinariis, ut eandem praesentem constitutionem sub praedictis & aliis sibi beneficiis poenis per quoscunque Praelatos, capitula, clericos, fratres superiores, & personas huiusmodi inviolabiliter observari faciant, contradiatores quoscunque auctoritate Apostolica compescendo. Rom. 28. Martii 1566.

Idem.

Divina cultus & templorum Dei dicatorem religio amem deorum expulsiat in hunc arceantur colloquia, confabulationes, deambulantes, pae, & ea omnia, quae vel scandalosa sunt, vel devotionis impedimenta: nam domum Domini deest sanctitudo.

CAP. II.

UT Deo optimo maximo, gloriose virgini, & sanctis omnibus debitus honores deferatur, Gregorii X. praedecessoris nostri constitutionem innovantes, ac statuta in Tridentino Concilio observari volentes, statuimus & ordinamus, ut ad Ecclesias sit humilis & devotus ingressus, quiera conversatio, devotis orationibus insistent, & omnes genibus flexis sanctissimum Sacramentum adorent, ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reverentiae caput inclinent, nullus in dictis Ecclesiis seditionem faciat, tumultum excitet, clamores moveat, impetumve committat, cessent vana, foeda, & profana colloquia, rixus immoderati, & strepitus omnes iudiciorum, & alia quaecunque quae divinum officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat sine praesentem, dum celebrantur sacra Missarum mysteria, & alia divina officia. Qui vero praedicta petu-

lanti animo contempserint, praeter divina ultionis actionem, nostri quoque arbitrari poenas incurrent, quae omnia locorum quoque ordinarii in suis Ecclesiis facient observari. Quicumque vero in Ecclesiis, dum ibi sacrificium Missae, & divina celebrantur officia, aut verbum Dei praedicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimum irreverenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut divina perturbet officia, facere praesumpserit, poenam viginti quinque ducatorum incurret, praeter alias arbitrio nostro imponendas & moderandas poenas, & qui non habebit in zere luet in corpore, aut exilio multabitur. Qui vero in Ecclesiis cum mulieribus impudicis sive etiam honestis colloquium scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, viginti quinque ducatorum poenam incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesiis, ut supra, obcenis & inhonestis verbis aut signis usus fuerit, aut alia foeda colloquia cum personis quibuscunque habuerit, decem aurocorum poenam multetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus praeterea omnibus & singulis cathedralium, collegiarum, & parochialium Ecclesiarum capitulis, Rectoribus, vicariis, sacristis, ceterisque, & aliis ipsarum custodiibus, quatenus praefatos omnes in Ecclesiis delinquentes admoveant, & ut in eis vetita fieri non permittant, vel saltem ipsi ordinariis vel officialibus nostris puniendos deferant: quod si facere neglexerint, poenam duorum aurocorum vice qualibet incurrent, ducatorum incurrat, pro secunda poena duplicabitur, pro tertia autem centum ducatos solvet, & ignominia notatus exilio multabitur. Qui vero plebeius fuerit nec erit solvendo, pro prima vice manibus post tergum ligatus ante fores Ecclesiae constituetur per diem integrum, pro secunda fugabitur per urbem, pro tertia lingua ei perforabitur, & mittetur ad tritremes. Quicumque clericus in hoc blasphemias crimines incurserit, pro prima vice fructibus unius anni omnium & quorumcumque beneficiorum suorum, pro secunda beneficiis ipsis privetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, poena pecuniaria, vel corporali, pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus, mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad tritremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemaverit, pro qualitate blasphemiae atque personae arbitrio iudicis puniatur.

Idem.

Facultatis concessae Graeco Latino more, & Latini Graecorum Missae & alia divina officia celebrandi, revocata.

CAP. III.

PROVIDENTIA ROMANI Pontificis plurimum circumspiciens nonnunquam ea quae certis susdentibus causis per eius praedecessores gesta sunt, ex alio non minus rationabilibus causis alteras, & ad primum statum reducit, prout equitas desiderat, & in Domino conficit expedire. Sane cum ad notitiam nostram pervenerit, quod nonnulli Presbyteri tam Graeci, quam Latini antiquum S. R. E. ritum tamen celebrationis Missarum, quam rituum divinarum officiorum pervertentes fatigantes, diversas licentias & facultates, Missas, & alia divina officia Graeco Latino more, ac Latini Graeco ritu celebrandi ab Apostolica sede, vel eius legatis, ac etiam maiore penitentiario pro tempore existente, variis praetextibus impetrant, illisque iam pridem utuntur, hoc ab antiquo catholice Ecclesiae instituto, sanctorumque Patrum decretis deviare considerans, propterea hunc ab usum ab Ecclesia Dei extirpare & submovere volens, omnes & singulas licentias & facultates huiusmodi haecenus etiam motu proprio vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas & alias literas desuper concessas, illarum omnium tenores pro sufficienter

expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa scientia hac presenti nostra perpetuo valitura constitutione revocamus, cassamus, annullamus, & irritamus: quibusvis Presbyteris tam Græcis, quam Latinis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac perpetuæ suspensionis à divinis poenis districtius inhiabentes, ne deinceps Presbyteri Græci, præcipue uxorati, Latino more, & Latini Græco ritu, hujusmodi licentiarum & facultatum, aut alio quovis prætextu Missas & alia divina officia celebrare, & celebrari facere præsumant. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in civitatibus & diocesis propriis præsentis nostras literas publicari, & sub prædictis & aliis sibi beneficiis poenis per quoscunque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas quascunque inviolabiliter observari faciant. Contradictores quoscunque auctoritate Apostolica compellendo.

Gregorius XIII.
Calenda Octobris, perpetua solemnitate signi Regni in regno devotam classem Scirmi Turcarum Imperatoris in fine Germaniæ apud Naspañum.

CAP. III.

Monet Apostolus in omnibus gratias agere, tum quoque sacrarum literarum industria in ipsa gratia, tum ut ei a quo accepta sunt, merita referant gratia, tum ut fideles quibus collata sunt, illorum meritis ad divinum cultum magis incitentur. Solemnibus annuis festivitatibus celebranda esse. Quod cum multoties institutum fuerit, tam vero maxime Deus patrum nostrorum populum suum à servitute ægyptiaca per manum fortem liberavit. Novissima non minora beneficia quotidie à Deo optinebantur accipimus, inter quæ illud singularissimum spectamus ab ineffabili ipsius clementia nobis concessum, ut Turcarum classis & numero longe superata, a patribus elata victoris, à Christianorum classe vincta, non longè à Corinthiaco sinu penitus devicta, liberata fuerit, qua nempe victoria universum populum Christianum ab impiissimi Tyranni faucibus divinitus ereptum fuisse, inficari nemo potest. Apostolus præcipere, & sanctorum patrum exempla sequi volumus, cuius ingentissimi beneficii universam habere memoria, instituire omnino decrevimus.

TITVLVS IX.
DE RELIQUIIS ET VENERATIONE
Sanctorum.

Paulus Quintus.

Sanctorum festa & solennis memoria sub die eorum abitus celebrantur.

CAP. I.

Loriosus in sanctis suis Deus, qui omnia operatur in omnibus, quosdam in Ecclesia sua posuit Apostolos, quosdam Prophetas, quosdam Doctores, quosdam Martyres, & quosdam Confessores, quos per anni circuitum, die ut plurimum qua eos ad cælestia regna migrare contigit, sancta veneratur universalis Ecclesia, ut Christi fideles eorum venerationi per exercitium bonorum operum vacantes, piis ante thronum divinæ majestatis eorum suffragiis adjuvari, & exinde Deo propitio vitam æternam facilius consequi valeant. Rom. Id. 6. August. 1558.

Pius Quintus.

Religiosa festorum dierum renovatio, in quibus nihil agendum quod sanctitatem, charitatem & pietatem non foveat.

CAP. II.

Cum dierum festorum observatio ad Dei cultum maxime pertineat, & in lege divina præcipiatur, cupientes abusus prave, qui ex eorum inobservantia invaluerunt, omnino corrigere, & antiquorum canonum statuta renovantes mandamus, ut omnes dies dominici, & præcipue in honorem Dei, beatæ Mariæ virginis, sanctorum Apostolorum feriat, cum omni veneratione observentur, & omnes in diebus præfatis Ecclesias frequentent, divinis officiis devotè intendant, ab omni illicito & servili opere abstineant, mercatus non fiant, profane negotiationes & judiciorum strepitus conquiescant. Qui verò in diebus præfatis opus aliquod illicitum fecisset reprehensus fuerit, præter divinam ultionem, & amissionem animalium quibus ad vecturam uteretur, etiam graves poenas incurret arbitrio nostro, seu Vicarii nostri in urbe. In aliis autem locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magistratum, ita ut præventio nilocus sit. Quibus omnibus districtè præcipimus, ut hæc diligenter observari procurent, illas etiam festivitates, quæ juxta consuetudinem locorum solemniter celebrari consueverunt, juxta laudabilem consuetudinem debita cum reverentia observari faciant, sub poenis arbitrio ipsorum imponendis & moderandis. Romæ Cal. Aprilis 1566.

Quia vero preces ad Deum oblatæ, et gratias ad Deum conspectum ascendunt, quo dignioribus intercessoribus, & pio aliquo orandi modo offeruntur, necesse est beatum Dominicum ordinis prædicatorum illusterrimum, cum & Gallia & Italia à tyrannico imperio liberata, ad iram Dei placandam, & beatissimi virginis intercessionem implorandam, plurimum illius venerationis modum instituisse, quod Rolarum, & Palatum beatissimæ virginis Mariæ nuncupatur: amissis nempe quoque eadem die septima, quo tunc factus dies Dominici prima diei mensis Octobris, fraternitatis omnium sub Rofarii nuncupatione militantes, per universam orbem juxta earum laudabilia instituta & consuetudines processionaliter incedentes, piæ ad Deum processionaliter, quas per intercessionem beatissimæ virginis ad illam victoriam consequendam multum profuisse per creditum est, opere pietatis nos facturos esse certissimum, si ad tante victoriæ cœlestis procurandæ concessæ memoriam conservandam, ad gratias Deo & beatissimæ virginis agendas, festum solenne sub nuncupatione ipsius in prima Dominica mensis Octobris singulis annis celebrandum institueremus. Quocirca nos proprio & de Apostolica potestate plenè potentes, ad instantiam beati Domini nostri Iesu Christi, omnesque plenè virginis Martiris, tenore præsentium decernimus, ut de cetero processiones futuris temporibus, quales primò diei Dominici mensis Octobris, per universi orbis partes, in his locis licet Ecclesiis in quibus præfata capella Rolarum, ab omnibus & singulis utriusque sexus Christianis, quibus festum solenne sub nuncupatione Rofarii præfati, sub duplici majori officio, ad instantiam solenniter observatum celebratur & sanctificetur, eisdem quoque processiones de beatissimæ virginis novem lectionum more solenniter perfolvatur & recitentur. Decernentes præfatas, quas perpetuo valere volumus, nullis circumstantiis, nec de surreptionis vel obreptionis, aut nullatenus aliò vitio, vel intentionis nostræ, aut aliò defectu vitio, argui, vel impugnari posse, sed plenam effectum sortiri debere: & ita per quoscunque iudices, quosvis auctoritates, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardines, & alios auditores, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardines, & alios, quoslibet eorum cuilibet quavis aliter iudicatum fuerit interpretandi facultate & auctoritate iudicari & interpretari, & definiti debere. Cal. Aprilis 1578.

a Deuter. c.5. Exodus. 17. & 30. Ezech. 20. Luc. 17.

TITVLVS X. DE IVRAMENTIS, ET IVRISIVRANDI obligatione.

Gregorius XIII.

Impossibilitatem & illicitum juramentum inquit & prohibendum. CAP. I.

Inter Apostolicas & alias canonicas functiones, quas de jurisjurandi religione variis temporibus proderunt, facile record. Nicolaus Papa tertius, intelligens in nonnullis Ecclesiis de earum consuetudine observari, ut cum earum Prælati ad Ecclesias ipsas primò accedunt, vel cum de recipiendis ibidem novis canonicis agitur, nec Prælatos admitti, nec canonicos alter recipi in di-ctis Ecclesiis, nisi jurato ab eis, statuta & consuetudines ipsarum Ecclesiarum scripta inviolabiliter observare inter laicos etiam multorum civitatu, castroꝝ, & terrarum eum consuetudinis morbum in assumentis potestati- bus, rectoribus, vel officialibus suis irrepisse, usque potestates, rectores, & officiales ad hujusmodi potestates, rectorias, & officia, nullo modo admittantur, nisi prius se statuta ipsorum locorum clausa juraverint servaturos. Et quia in statutis, consuetudinibusque supradictis interdum aliqua reperiebantur illicita, seu impossibilia, vel obviantia Ecclesiasticæ libertati, Idcirco ne sub tali generalitate jurandi sic in juramentis peccandi occasio præberetur, cum juramentum non fuerit institutum, ut vinculum esset iniquitatis, prædictus Nicolaus Papa animatum periculis obistere cupiens, frugifera & salubri constitutione præcipit quibuscunque scientibus, contineri in prædictis consuetudinibus & statutis illicita, impossibilia, vel libertati Ecclesiasticæ obviantia, hujusmodi juramenta ab eis nullo modo præstari, & juramenta ea intentione faciendâ vel factâ, ut etiam illicita, vel impossibilia, seu libertati Ecclesiasticæ obviantia observentur, cum etiam sub tali intentione præstari non possent abique divine majestatis offensa, decrevit in hujusmodi illicitis, impossibilibus, seu libertati Ecclesiasticæ obviantibus non servanda: quin potius pro animarum salute si sub forma prædicta vel simili aliquos ignorantes prædicta illicita, seu impossibilia: vel libertati Ecclesiasticæ obviantia jurare contingeret, ad observanda duntaxat licita, possibilia, & libertati Ecclesiasticæ non obviantia juramentorum inventio referri deberet: declarans juramenta sub hujusmodi generalitate qualitercumque, & sub quacunque verborum forma prædicta vel præstantia, ad licita, possibilia, ac Ecclesiasticæ libertati non obviantia duntaxat extendi, ipsosque jurantes ad alia per præstationem juramenti hujusmodi non teneri. Verumtamen multi infirmi, cupidique sensus sese in hujusmodi juramenta cum animarum suarum periculo præcipiant.

Nos, quoniam hæc sanctorum quoque Patrum institutis, & salubri rerum Ecclesiasticarum directioni adversantur, & tanquam de radice ambitionis procedentia omne bonum in Ecclesiis rebusque publicis pervertunt, ea novæ provisionis subsidio prohibere volentes, presentium auctoritate innovamus prædictam constitutionem Nicolai Papæ, itidemque alias omnes canonicas sanctiones de abusu & reprobatione hujusmodi juramentorum promulgatas, volumusque eas ubique ab omnibus etiam quoad præterita inviolabiliter observari. Ac etiam præcipimus, & interdiciamus Prælati, Canonici, & aliis supradictis, necnon Ecclesiarum capitulis, & monasteriorum, ceterisque conventibus, civitatibus quoque, castroꝝ, & terrarum communitatibus, & personis quacunque dignitate præditis, ne ulla omnino juramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel libertati Ecclesiasticæ, aut decretis Concilii Tridentini obviantia, sive active post electiones, confirmationes, provisiones, receptiones, admissiones, aut alios actus, ubicunque ac

quocunque tempore, etiam prætextu cujusvis consuetudinis quocunque tempore observata, que potius corruptela est censenda, sive in genere, sive in specie præstare, reddere, vel exigere, neve super præstatis, redditis, vel exactis hucusque quencquam in iudicio vel extra inquirere audeant quocunque modo, vel turbare, illos enim qui juramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel Ecclesiasticæ libertati, aut decretis dicti Concilii obviantia exigere contendent, Episcopos videlicet, & alios quocunque Pontificali dignitate præditos, suspendimus à divinis, capitula verò & conventus, eorumque Ecclesias & loca omnia interdictio Ecclesiastica supponimus, ac singulares personas excommunicationis sententia innodamus, inhabilesque facimus ad obrenta & alia obtinenda eo ipso, nobisque & Romano Pontifici pro tempore existentis relaxationem suspensionis & interdicti, necnon absolutionem ab excommunicationis sententia hujusmodi perpetuo reservamus. Decernentes eos, qui talia juramenta scienter præstiterint, usu & commodo rei & gratiæ, cujus causa juraverint, eo ipso privatos esse: alios vero ignorantes ad præstitorum juramentorum hujusmodi observationem minime teneri: Necnon irritum & inane, quicquid fecerit per quoscunque scienter vel ignoranter attentatum est hæctenus, & deinceps contigerit attentari. Rom. Non. Sept. 1584.

TITVLVS XI. DE TREVGA ET PACE.

Pius Quartus.

Pacis & trevge fideiussiones stipulantur, ne novis causis triumphetur conventio.

CAP. I.

Quoniam eò hominum protervitas devenit, ut quid homicidium vel maleficium aliquod committere deliberant, prius quarant eos quos pro hostibus habent, trevgæ vel pacis prætextu allectando, decipere, quo facilius postea delicti perpetratio reddatur, expedit: propterea ut quos Dei timor non tenet, poenarum rigor deterrendo coarceat, populorum quieti consulere, & flagitiosos faciorum ac scandalosorum ausus deprimeret, necnon cavillationibus, quas ad solutiones poenarum effugiendas hominum malitia in dies excogitat, subvenire volentes, quod poenæ conventionales pacis & trevge ruptæ, & fideiussiones de non offendendo, stipulantur in futurum per Notarios in favorem Cameræ Apostolicæ, & non communiatum, vel alterius, & si aliter factæ fuerint, in ipsius Cameræ favor em stipulata censentur. Quodque in causis trevgarum pacisque fractarum ipsi fractores, vel eorum fideiussores allegare non possint, quod offensa ex nova causa processit, nec allegata cuiquam suffragetur. Et quia in cautionibus de non offendendo partes intendunt, ut sibi eo quo melius fieri potest modo cautum sit ne offendantur impune, & ideo promittunt non solum pro se ipsis, sed etiam pro aliis eorum conjunctis, quod non offendent, neque offendi facient: sed aliquando Notariorum imperitia sensum & intentionem partium pervertente, contingit eos scribere, quod partes promittunt non offendere per se & alios, ubi scriptum oportuisset pro se & aliis, differentiam videlicet inter has voces, per & pro, nescientes, vel confundentes; ac propterea præbentes anam cavillonia & delinquentibus prætextendi, quod facta offensione per unum ex comprehensis in fideiussione, non sit commissa stipulatio poenæ nisi consistet quod ille qui offendit, de mandato Principalis offenderit impunita. Idcirco scandala eventum, illaque remaneat impunita. Idcirco quod si quis Notarius errorem hujusmodi commiserit, mille ducatorum auri Cameræ Apostolicæ applicando.

PPp 5

TITVLVS XII. DE VOTIS ET VOTORVM PRO- fessione.

Pius Quintus.

Disciplina regulari institutum semel professus, extra solemne vo- tum religioni, tribus substantiabilibus votu consilii Evangelici debet obligari, ut perpetuo liberum. De famulatu.

CAP. I.

Ubricum vite genus eorum veriti, qui regularium formam prele ferentes, nec propriis renouant, nec ullam profitentur ex regulis approbatis, quan- do horum plerique proprio instinctui obsequentes, alii odio incedi, alii, dum quod ambiunt minus consequun- tur, alii vel dissipatis, vel interuersis rebus, & ad sese, vel propinquos translatis ut ratiocinia effugiant, qui- dam etiam in suos ipsorum mores inquisitum in pre- sentes, quasi impunitatem adepturi, & sodalitate suo, ut lubet, exiunt, ejectione illius in quibus, vestem reci- piunt secularium. Hinc graves & periculosae quotidie of- fensiones in populos concitantur, dum quos disciplina regulari perpetuo mancipatos credunt, rursus eos, etiam ubi conuenerint, contemptio post tot annos, & relicto indignis saepe modis, ejus cui sele desiderant vite instituto, liberos vident, & solutos in seculum evagari. Cum igitur conveniat, ut cuius arma induit, eam miles mili- tiam persequatur, hanc de praedictis rationem capere in- stitutum, ut vel permanendi vel abscedendi facultate semel singulari proposita, certus deinceps & immobilis disciplina regularis cultus debeat in ipsis sodalitatibus perpetuo obicuari. Itaque de nobis attributa potestatis plenitudine statumus, ut omnes & singuli Priores, Prae- positi, & alii praesidentes generales, provinciales, & con- uentuales, necnon canonici, & fratres sancti Georgii in Alga Venetiarum, ac eremitarum sancti Hieronymi, alii- as beati Petri Pilsarum, & omnium ac quarumcumq; alia- rum congregationum, necnon Ecclesiarum, domorum & conventuum in communi, & sub obedientia volunta- ria, & extra votum solemne religionis vventes, quo- rum habitus a secularibus presbyteris vventes, qui religionem amplecti, & professionem regularem solem- nem emittete voluerint, id in suis quisque conventibus & domibus, intra vigintiquatuor horarum spatium, post- quam delegatus moder praesentes literas eis significa- verit, palam & sponte deliberet & declaret: inde con- vocato quamprimum per singulas hujusmodi congrega- tiones generali vel alio supremo, iuxta morem cuiusque congregationis, capitulo, ibique electa una sub qua de- gant ex regulis approbatis, in quam major pars vocum ipsius capituli conuenerit, trium votorum substantiali- um professionem regularem intra mensem solemnitet emitant, & in ea tam ipsi, quam illam deinceps ingressu- riat; professuri, perpetuum ferant altissimo famula- tum. Sicut professi vel in suis quisq; prioratibus, prae- positis, praesidentibus, administrationibus, & officis con- firmantur, vel ad alia transferantur, prout cuiq; congrega- tioni & superioribus suis videbitur utilis expedire. Qui vero exarcto iam anni spatio in ipsis congregatione motati, reuenerint intra tempus praedictum profiteri, detracto religionis habitu, ac redditis etiam in vinculis, si opus sit, receptorum & administratorum omnium ra- tionibus, ejectionatur, nec deinceps patiantur in ullis ejus- dem congregationis domibus seu conventibus amplius conuersari. Romae 15. Calend. Decembr. 1568.

TITVLVS XIII.

DE GRATIIS ET DISPENSATIONIBVS.

Pius V.

In dispensationem & aliarum gratiarum impetratione rei gesta veritas recta pama falsi dicitur impetrante.

CAP. I.

Um sicut accepimus nonnulli suae conscientiae prodigi ac propria saluti immemores, ut facili- tusa nobis & sede Apostolica dispensationes ma- trimoniales & alias gratias & concessionis obtineant, gradus consanguinitatis vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, ac scientiam illorum aliter quam eis a princi- pibus ipsis partib. significatum vel narratum fuerit, expo- nunt, & si matrimonia hujusmodi adhuc contracta non fuerint pro contractis narrat, ac alias diversimode veram facti speciem, tam in ipsis dispensationibus mat- rimonialibus, quam pro aliis quibuscumq; gratias & con- cessionibus obtinendis immutant, ac propterea cum non solum in impetrationibus hujusmodi falsitas narretur, verum etiam in partibus plerumque pro verificatione gratiarum hujusmodi veritas immutetur, & falsitas com- mittatur. Nos igitur hujusmodi abusus & erroribus obviare cupientes, omnes & singulos qui veritatem facti a narratione, quam ab ipsis partibus habuerunt, quoad substantiam & qualitates necessario exprimentas, diuersam faciunt seu quouomodo inuertunt, aut immu- tant, depravantur, & per subreptionem & obreptionem gratias a nobis extorqueat, penam falsi iururere, & ea puniri omnino debere decernimus & declaramus. Romae 5. Decembris 1566.

Idem.

Exprimendi sunt gradus propinquiores in dispensationibus ma- trimonialibus pro conuulsis in diuersis gradibus.

CAP. II.

Plus divina providentia Papa V. attendens, per quan- dam constitutionem dudum per soelic. recordat. Pium Papam I V. sanctitatis suae praedecessorem eadram, qua ca- vetur, quod in dispensationibus matrimonialibus, pro diuersis consanguinitatis seu affinitatis ex eodem si- mplete proventibus gradibus conjunctis, non remotioris solum prout olim fieri solebat, sed etiam propinquioris graduum expressa mentio fieri debeat, alioquin dispen- sationes, ac desuper concessae literae nullius sint roboris vel momenti, prout in dicta constitutione plenius conti- netur, a dispositione juris communis, & laudabili, ac an- tiquo Ro. Cu. stylo nimium recedi, ac favorem matrimo- nii debitum refringi: volensque propterea iuri & stylo praedictis, necnon pia mem. Gregorii XI. & Clem. VI. Rom. Pontif. etiam sanctitatis suae praedecessorum vestigiis, inherendo, sacramento & libertati matrimonii, quantum cum Deo potest, favere, statuit & ordinavit, quod de cetero in quibuscumq; dispensationibus, quas pro matrimonii contractis aut contrahendis inter viros & mulieres, invicem diuersis prohibitis consanguinita- tis seu affinitatis, aut mixtis ex communi, seu ab eodem si- mplete surgentibus, quicunque illi sint, dummodo pri- mum quoquo modo non aringat: cum in eo sanctitas sua nunquam dispensare intendat, gradibus conjunctos, ab eadem sanctitate sua & pro tempore existente Romano Pontifice, aut sede Apostolica impetrari, vel aliis con- cedi contigerit, ac literis, commissionibusq; desuper et- iam locorum ordinariis faciendis, gradus remotior at- tendatur, trahaturque secum propinquiorum, ac ob id suf- ficiat remotiorum tantum gradum exprimere, obtentis tamen postea super propinquiorum literis declaratoriis, iuxta Gregorii & Clementis praedecessoris hujusmodi constitutiones, quas quoad hoc innovavit, & inuola- bilitate obseruari mandavit, dispensationesque seu dis-

a Dispensatio est determinatio superioris, qua declarat legem com- mune non esse an aliquo particulari casu seruandam. Nec dis- pensatio est pura declaratio, ut definitum est de voto. capit. v. senti- entia, sed est quadam iuri relaxatio. Vid. Sanchez, de caus. matrim. b. Vide Concil. Trident. sess. vicesima quarta. cap. tertio & quinto. Alphonsus Castrensis, lib. 1. de leg. pan.

CAP. II.

dinarios, illorumque in spiritualibus Vicarios genera- les, & officiales ac ministros, Ecclesiarumque, & ordinum Praelatos, Superiores & personas quæstus hujusmodi im- pedientes, censuris Ecclesiasticis innodare, & alias in plu- ribus graviter excedentes, in divina majestatis offensam, ac furarum & Christi fidei animarum perniciem, ac ordinariarum perturbationem, & piam mentium scan- dalum præsumunt. Nos qui Deo propitio gregis domi- ni, meritis licet insufficientibus, curam gerimus, & il- lum spiritualis thesauri largitione cupimus ipso Deo red- dere acceptabilem, ex præmissis & aliis rationabilibus causis animum nostrum moventibus, felicis recordatio- nis Calixti IV. Clementis VII. Pauli III. Iulii similiter III. & diversorum aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum vestigiis inherentes, motu proprio, non ad aliquos nos super hoc oblata petiti- onis instantiam, sed de mera nostra voluntate & delibe- ratione omnes & singulas indulgentias etiam perpetuas, & peccatorum remissiones fabricæ & Ecclesiæ hujusmodi, necnon sancti Joannis Hierosolymitani, etiam pro con- structione & adificatione illius novæ civitatis prædictæ, in quibusvis aliis hospitalibus, monasteriis, Ecclesiis, do- mibus, militiis, ordinibus etiam mendicantium, congre- gationibus, confraternitatibus, & universitatibus, & piis locis illorumque ordinibus, capitulis, conventibus, mag- istris, superioribus, & tam secularibus, quam quorun- vis etiam mendicantium ordinum regularibus personis, tam singulariter, quam universaliter per quoscunque, Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam nos sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam motu proprio, & ex certa sci- entia, ac ex quibusvis etiam urgentissimis causis, etiam causa redemptionis captivorum, & aliis quomodolibet concessis, pro quibus consequendis manus sunt porri- gendæ adjuvantes, & quæ quæstuum facultatem quomo- dolibet continent, illarum omnium tenores, formas, de- rogationes & decreta præsentibus pro expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo revo- camus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacuumus. Et in super perpetuo hac nostra valitura con- stitutione decernimus, quod ex nunc de cætero sub indi- gnationis nostre poena, prætextu indulgentiarum & facul- tatum per quoscunque Romanos Pontifices prædecesso- res nostros, ac nos, & sedem Apostolicam etiam motu si- mili, ac sedis Apostolicæ Legatos, aliis quomodolibet concessam, & quas a nobis & sede prædicta in post- tum verbo, literis, ac quavis alia scriptura, etiam manu nostra signata, etiam cum clausula quod sola signatura sufficiat, etiam in favorem fidei, aut cruciaturæ sanctæ vel cuiuscunque alterius pie causæ etiam privilegiatæ con- cedi quomodolibet contigerit, nullus quavis etiam E- piscopi, Archiepiscopi, & Patriarchali aut majori dig- nitate, etiam Cardinalatus honore, seu etiam regali, vel temporali excellentia præfulgeat, audeat vel præsumat quæstus facere, aut nuncios, quæstos, commissarios, thesaurarios, receptores pro illis recipendis in dictis ho- spitalibus, Ecclesiis, domibus, monasteriis, militiis, & aliis supra nominatis, vel pro eis aut illorum nominibus alibi constituere, & deputare, nisi ex speciali licentia, & ex certa scientia nostris, & Romani Pontificis pro tem- pore existentis, de qua per literas nostras & ejusdem Ro- mani Pontificis pro tempore existentis locorum ordina- riis, vel eorum in spiritualibus vicariis, seu officialibus, derogationem præsentis nostre constitutionis illius re- note de verbo ad verbum inserto expresse continentes. Nos enim ex nunc irritis decernimus & inane, quicquid fecus his à quoquæ quavis auctoritate fuerit vel igno- rante congruit attentari. Rom. 6. Id. Febr. 1566.

Idem ex Concilio Tridentino.
Indulgentia per quæstos ob quæstus, & bona extorquendi verius quam impetrandi de futuris prædicatis, revocatur & prohibetur.

Quam plenum sit periculi noxia populo ingerere, ni- quum his temporibus afflictæ religio testatur, quod malum cum in cæteris ministris, tum præcipue in Eccle- siarum praelatis animadverendum est, quod ab his tem- mere profecta longè maxima Ecclesiæ Dei conferant de- trimenta. Rem sane indignam audivimus, quod non solum quondam Gometius Tello Giron, temporarius administrator Ecclesiæ Toletanæ, sed etiam quidam Hi- spaniæ Ecclesiarum præfules, officii patenti prætextu fa- cultates sibi à sacris canonibus concessas excedentes, li- teras suas in ipsorum civitatibus ac diocæsibus auri sumo publicare, quibus inter cætera periculosa deprehenditur, quod cuicumque illas accipienti certa soluta pecunia li- citum sit quem voluerit sibi sumere sacerdotem, qui confessione audita ipsam absolvere valeat, non in eistan- tiam casibus, in quibus simplex sacerdos a absolvere potest, sed etiam in iis quæ solis Episcopis reservata repe- riuntur, aliquo præterea casu admisso, veluti simonia- teatu, qui ad examen sanctæ sedis esset referendus. Non animadverentes ipsi Præsules & Administratores, quam periculosum sit ea passim incertis personis committere, quæ ad Episcoporum iudicium, arbitriumque idcirco de- feruntur, ut qui melius lepram à lepra dicerentur norint, causis & circumstantiis subtili indagine exploratis, salu- taria cuique morbo remedia valeant adhibere. Ad hæc ipsi in dispensandis coelestis gratiæ donis nimium prodigi- is sit literas prædictas accipientibus indulgentias & penitentiarum injunctarum remissiones nulla cum re- temporalis conferendas, profusus & indiscriminate largitur, quibus & aliis licentis prædictis non pauci fluctuant & infirmi, venis facilitate industi, ad peccandum pro- cliviores sunt, quando tot & tantorum delictorum remissionem certo & vilissimo precio acquirere posse con- fidant. Indicem præterea casuum & indulgentiarum ad- bus sacris appendi iusserunt, quo palam significatur sol- ventibus supra scripta concedi, & inter alia absolventi facultatem ab usu prohibitorum tribui. Itemque indul- gentiæ Missæ sacrificium, & sepulturam tempore interditi, assumptionem duorum plurimve compatum ad sa- crum Baptisma, præter eos qui synodalibus (ut dicitur) constitutionibus asseruntur, reparationem Ecclesiarum, erectionem confraternitatum, & alias piis causæ præte- xendo. Cum igitur inter cætera scandala etiam simonia prævius redoleat, ex prædictis sacri Tridentini & Conci- lii decretis, & aliis sanctionibus canonicis, nostræ præte- res constitutioni de indulgentiis ad quæstum non emittendis, advertetur, clavium auctoritas evilescat, & peni- tentialis satisfactio enervetur. Nos his malis celeri re- medio occurrendum, eademque opera futuris præcaven- dum fore censentes, de Apostolicæ potestatis plenitudine prædicta omnia, quæ in ipsa Toletana, & quibuscunque aliis civitatibus, diocæsibus, & locis, tam Hispaniæ, quam aliarum quarumcunque provinciarum & regionum quo- cunque, prætextu hucusque emanarunt, perpetuo abolemus, ac nullam irritam nunciamus, jubemusque, literas & indices, nec non scripturas & monumenta quæcunque publica & privata, per ipsos locorum ordinarios & alios Ecclesia- rum rectores ubique reperientur dilacerari, penitusque deleri; Et ne talia de cætero à quoquam fiant, publicentur, vel concedantur, ditridius prohibemus. Quicumque fecus egerint, seu attentaverint, antistes, etiam si Car- dinalatus honore præfulgeant, ab ingressu & perceptio- ne fructuum suarum Ecclesiarum tamdiu suspensi face- ant, donec satisfactio prævia illis per sedem prædic- tam suspensio relaxetur. Inferiores verò ab Episcopis

a. Vide Calder. de punit. & remission. c. nostra. col. 17. Navar. tract. de indulgentiis. b. Concil. Trid. præscripta norma legitime elargiendi indulgentias, & tollendi abusu quæstuariorum. sess. 24. de ref. c. 2. & sess. 21. de ref. c. 9.

ventia, & ubilibet, ac in quibuscunque rebus consisten-
tia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, co-
loni, arrendatarii, locatarii, & affictuarii, negotiorumq;
suorum gestores universi quomodolibet nuncupati, nunc
& pro tempore efficientes in perpetuum, ab omnibus &
singulis exactionibus tam urbanis, quam rusticis, necnon
datis, gabelis, pedagijs, vefigalibus, collectis, imposi-
tionibus, & oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, ac
tam realibus, quam personalibus meris & mixtis, etiam
subsidio triennali, & augmento, ac focalibus, equo-
rum taxis, militumque hospitij, ac alijs quibuscunque
nominibus nuncupati quavis auctoritate quomodoli-
bet impostis & imponendis, & quae laicis ac alijs qui-
busvis quomodolibet imponi consueverunt, & in futu-
rum imponentur, ac ratione quarumcunque mercium,
& retum cuiuscunque generis vel qualitatis existentium,
tam per mare & aquam dulcem, quam per terram un-
decunq; & quomodocunq; pro tempore delatarum,
necnon animalium quorumcunque mortuorum & vivo-
rum, & quae alias quomodolibet & ex quavis causa ac lu-
per quibuscunque rebus, tam in alma urbe nostra quam
extra eam ubilibet locorum exiguntur, & in futurum exi-
gentur, necnon a contributionibus, & solutionibus in
illis faciendis, actam pro victu & vestitu, quam quocun-
que alio usu suo tantum, ac tam emendo quam venden-
do, & alias quomodolibet negotiando, necnon etiam a
solutione quadrantis pro singulis libris carnis & ani-
malibus, quae nunc & pro tempore ex armentis occidi
contigerit, necnon etiam quae in suis aedibus, praedijs, &
possesionibus privatim detinent & nutriunt, ac a contri-
butione sumptuum & expensarum, quae aliquando pro
pontibus, vijs, aqueductibus, muris, moenibus, alijsve ma-
chinis fruendis & reparandis seu reficiendis, ac civita-
tum, terrarum, & locorum quorumcunque; fortificationi-
bus, necnon etiam alijs in omnibus & per omnia, ac tam
in dicta urbe quam extra eam ubilibet penitus & omni-
no liberi, immunes & exempti, ac liberae & exemptae, li-
beraq; immunita & exempta sint, & esse censentur, ac pro
talius teneantur & reputentur. Quodque tertio, agri,
possiones & loca arativa, ut praefertur, in illis quae ali-
quando pro patris animalium ad certum tempus refer-
vantur, nullatenus unquam comprehendantur, nec com-
prehendi censentur, ac etiam monasteria, coenobia, alia-
que omnia regularia loca praedicta, pro quorumcunque
militum tam equitum quam peditum hospitij, quem ad-
modum magno cum nostro dolore hucusque in pleriq;
locis factum compertimus, nequaquam assignentur, nec
assignari debeat. Rom. 29. Jul. 1566.

**Leo Decimus, ex Concilio Latera-
neni.**

*Montes pietatis Christiana charitate erecti, & auctoritate Aposto-
lica probati & confirmati, & ab usurario favore alieni liciti sunt.*

CAP. III.

Inter multiplices nostrae sollicitudinis curas, illam in
primis suscipere pro nostro pastoralis officio debemus,
ut quae salubria & laudabilia, ac catholicae fidei conso-
na, & bonis moribus conformia, nostro tempore non so-
lum enucleentur, verum etiam ad posterum propagentur,
& quae materiam scandali praebere possent, penitus suc-
cidantur, & radicibus extirpentur, nec pullulare usquam
sintantur in agro Dominico, & vinea Domini Sabbaorh,
ea duntaxat conferri permittere, quibus fidelium men-
tes palce spiritualiter possint, & adicatis zizanijs, & olea-
stri sterilitate succisa. Sane cum olim inter nonnullos
dilectos filios sacrae Theologiae Magistros, ac Iuris utrius-
que Doctores, controversiam quandam non sine populo-
rum scandalo & murmuracione exortam, & nuper his die-
bus innovatam esse compertimus, circa pauperum re-
levationem in mutuis eis publica auctoritate faciendis,
qui Montes pietatis vulgo appellantur, quique in multis

italiae civitatibus, ad subveniendum per huiusmodi mu-
tuum pauperum inopiae, ne usurarum voragine degluti-
antur, à civitatum magistratibus, & alijs Christi fidelibus
sunt instituti, atq; à sanctis viris divini verbi praecibus
& laudati & persequi, ac à nonnullis etiam summis Pon-
tificibus praedecessoribus nostris probati & confirmati,
sunt praefati Montes à Christiano dogmate dissonantes,
vel non-jurata parte diversimode sentiente, atq; nonnul-
lis enim Magistris & Doctoribus dicentibus, eos Montes
non esse licitos, in quibus aliquid ultra fortem pro libra,
decurso certo tempore, per ministros hujus Montis, ab ip-
sjs pauperibus quibus mutuum datur, exigitur, & pro-
pterea ab usurarum crimine, injustitiae, seu ab aliqua
certi speciei mali, mundos non evadere; cum Dominus
nostrer, Luca Evangelista attestante, aperte nos praeccepto
obstrinxerit, ne ex dato mutuo quicquam ultra fortem
sperare debeamus. Ea enim propria est usurarum inter-
pretatio, quando videlicet ex usu rei quae non germinat,
nullo labore, nullo sumptu, nullo vero periculo, incrum-
forusq; conquiri studetur. Addebant etiam iidem Magi-
stri & Doctores in his Montibus, neq; commutative, neq;
distributive iustitiae fieri satis, cum tamen iustitiae termi-
nos contractus huiusmodi excedere non debeant, si de-
beant approbati. Idq; praeterea probare nitebantur, quia
impenza pro huiusmodi Montium conservacione, à plu-
ribus (ut ajunt) debetur, à solis pauperibus quibus mutuum
datur, extorqueantur, pleraq; interdum ultra necessa-
rias & moderatas impenzas, non absq; speciei mali, ac in-
centivo delinquendi, quibusdam alijs personis (ut infer-
re videntur) exhibeantur. Alijs vero pluribus Magistris &
Doctoribus contra afferentibus, & in multis Italicae Gym-
nasii verbo & scripto conclamantibus, pro tanto bono,
tanquam Republicae pernecessario, modo ratione mutui
nihil petatur neque speretur, pro indemnitate tamen eo-
rundem montium, impenzarum videlicet ministrorum
eorundem, ac rerum omnium ad illorum necessariam
conservacionem pertinentium, absq; montium huiusmo-
di lucro. Idq; moderatum & necessarium ab his ex huius-
modi mutuo commodum suscipiant, licite ultra fortem
erigi & capi posse, non nihil licere; cum regula juris ha-
beat: Quod qui commodum sentit, onus quoq; sentire
debet, praefertim si Apostolica ceciderit auctoritas. Quam
quidem sententiam à saec. rec. Paul. II. Sixto IV. Inno-
centio VIII. Alexandro VI. & Iulio II. Rom. Pont. praed-
ecessoribus nostris probatam, à sanctis quoque ac Deo
devois & in magna, ob sanctitatis opinionem, existima-
tione habitis, Evangelicae veritatis praedicatoribus pra-
dicaram esse ostendunt. Nos super hoc (pro ut nobis est
ex alio concessum) oportune providere volentes, alteri-
us quidem partis iustitiae zelum, ne vorago speretur us-
urarum, alterius pietatis & veritatis amore, ut paupe-
ribus subveniretur; utriusque vero partis studium com-
mendantes, cum haec ad pacem & tranquillitatem totius
Reipub. Christianae spectare videantur, sacro approbante
Concilio declaramus & diffinimus, montes pietatis aucto-
ritate per Respublicas institutos, & auctoritate sedis Ap-
ostolicae probatos & confirmatos, in quibus pro eorum
impenzis & indemnitate aliquid moderatum ad solas mi-
nistrorum impenzas, & aliam rerum ad illorum conser-
vationem (ut praefertur) pertinentium, pro indemnitate
duntaxat, ultra fortem, absq; lucro eorumdem montium,
recipitur, neq; speciem mali praeferre, nec peccati incen-
tivum praefare, neq; ullo pacto improbari, quinimo me-
ritorium esse, ac laudari & probari debere, tale mutuum
minime usurarium putari, licetque illorum pietatem &
miserericordiam populis praedicare, etiam cum indulgen-
tijs à sancta sede Apostol. eam ob causam concessis. Ac
deinceps alios etiam similes montes, Apostol. sedis ap-
probacione erigi posse. Multo tamen perfectius, multoq;
sanctius fore, si omnino tales moes gratuiti constituerentur,
hoc est, si illos erigentes, aliquos census assignarent,

violabiliter observari mandando. Verum cum non omnia uno & eodem tempore exogitari, ne dum perfici poterint, quinimo circa ea sit nobis singularis ferme dtebus aliquo emittendum, abufu apostataz, que per regulares perfonas sub diversis falsis pretextibus quotidie incurrunt, ulterius parcendum non esse a censuris. Nam licet diverfi Rom. Pont. predecessores nostri, per eorum constitutiones complura contra apostasiam hujusmodi ediderint statuta & ordinationes, nondum tamen est plenum contra eam adinventum remedium. Quinimo diverfi diverforum etiam mendicantium ordinum religiosi, propriis salutis immemores, Deique timore postposito, sub pretextu, alii videlicet quod religioni & ordini in genere ob varias confictas causas astricti non sint, & superinde sententiam declaratoriam obtinuerint. Alii quod beneficium Ecclesiasticum curatum affectu sint: Alii quod extra regularia sui ordinis loca strandi, & alicui beneficio Ecclesiastico deferendi a suis superioribus licentiam habeant, & alii diversis aliis confictis coloribus. Alii vero nullo suffulti pretextu, sed temeritate propria contra proprium juramentum per eos in eorum professione praestitum, & regularia sui ordinis instituta, extra claustra suorum regularium locorum degunt, & in seculo aliqui habitus sui ordinis retento, aliqui alio subiecto in habitu Presbyterorum secularium, & complures in habitu laicali temere vagantur. Et postquam Deo fidem fallere non sunt veriti, cetera omnia quantumvis gravissima & detestanda, levia & licita reputantes. Alii parochianos eorum curae commissos falsam doctrinam docere, & pravis opinionibus, ac haereticis replete, alii uxores ducere, alii sine paupertate eos cogente, sive diabolo infinctu secularibus & mechanicis negotiis se dare. Alii seditionibus popularibus conjurationibus contra Principes, & alios, ac quibusvis aliis levis actibus se implicare, & cetera omnia nequissima facere praesumunt, in gravissimam divinae majestatis offensam, & religionis opprobrium, & animarum suarum pernicem, & gloriam Christi fidelium scandalam.

Quamobrem considerantes Apostatas hujusmodi infinitis erroribus in eadem Dei Ecclesia causam praestare, & propterea volentes contra apostasiam ipsam plenius providere, & eam, quantum nobis ex alto conceditur, de medio tollere, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestate plenitudine, omnes & singulos, qui post professionem per eos in etate legitima constitutos, in aliquo approbato, etiam militati ordine pure & libere emissam, vel si ante etatem legitimam professi fuerint, post illam per eos in ipsa etate legitima constitutos pure & libere, raram & gratam habitam, temeritate propria, aut quovis pretextu, vel causa, etiam si se religioni & ordini non astrictos esse sine causa cognitione, & his que a iure requiruntur, servari omisissis, vel non legitime probatis, declarari obtinuerint, aut beneficium Ecclesiasticum, etiam curatum, non procedente legitima dispensatione possident, vel alicui beneficio Ecclesiastico, etiam curato alterius nomine deficiant, extra claustra suorum regularium locorum degunt, aut in posterum degent, omnibus & singulis beneficiis Ecclesiasticis cum cura & sine cura, secularibus, aut sui vel cuiusvis ordinis regularibus, pro eos quomodolibet obtentis, & de cetero obtinentibus cujuscunque qualitatis fuerint, ac fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis, eis quomodolibet reservatis, seu assignatis, necnon Baccalaureatus, Licentiatuz, Doctoratus, & Magisterii, ac quibusvis aliis in iure Canonico, vel Civili, Theologia, seu Medicina, vel artibus, aut quavis alia facultate gradibus, per eos etiam antequam religionem ingredi de-rentur obtentis, seu affectis, necnon quocunque minist-

terio Ecclesiastico, Apostolica auctoritate, tenore presentium penitus & omnino privamus, ac ad illa & alia quocunque & qualiacunque in posterum obtinenda, seu fructus, redditus, & proventus Ecclesiasticos percipiendos, aut gradus assequendos perpetuo inhabilitamus, & ab executione quoruncunque Ecclesiasticorum, etiam factorum, & praeteritum Presbyteratus ordinum, necnon omni ministerio Ecclesiastico praedicto perpetuo suspendimus, privatosque & inhabiles ac suspensos esse, necnon beneficia ipsa de jure & de facto, etiam ad hoc ut eorum ordinarii collatores ea aliis libere conferre possint, & nisi ea infra tempus a Lateranensi Concilio statutum contulerint, collatio beneficiorum eorumdem ad immediatum illorum superiorem, & demum ad nos, ac pro tempore existentem Rom. Pont. devolvatur, Patroni quoque eorumdem beneficiorum personas idoneas infra tempus a iure statutum ad ipsa beneficia praesentare possint, & nisi praesentaverint, eorum libera collatio ad ordinarium spectet & pertineat, vacare, ac reservationes fructuum, reddituum, & proventuum hujusmodi expirare decernimus, ita ut de cetero ipsi apostataz, quamdiu vixerint, aliqua beneficia Ecclesiastica obtinere, vel aliquod officium Ecclesiasticum exercere, aut fructus, redditus, & proventus Ecclesiasticos, seu super illis pensiones annuas percipere vel exigere, seu curam animarum, vel aliquod ministerium Ecclesiasticum exercere, aut sacramenta Ecclesiastica ministrare, seu missam celebrare, aut pretextu ordinum in quibus constituti erunt, aliquid facere, vel exequi nequeant, & provisiones, seu commendaz, ac reservationes fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum, necnon assignationes pensionum annuarum eis etiam dicta auctoritate, etiam cum praesentium, toto earum tenore inserto, plenaria derogatione pro tempore facta nullae sint, & irritae, ac viribus omnino careant, nec aliquid eis jus, aut titulum beneficium possidendi, aut fructus, redditus, & proventus, seu pensiones hujusmodi exigendi, vel percipiendi tribuamus. Ipsique sic privati, inhabiles, & suspensi fructus suos non faciant, sed ad illorum restitutionem teneantur. Et nihilominus si curam animarum exercere, vel Ecclesiastica sacramenta ministrare, seu missam celebrare, aut pretextu ordinum suorum praedictorum aliquid facere, aut aliquid ministerium Ecclesiasticum exequi praesumpserint, tanquam suspensi ab executione ordinum suorum, & in illis contra suspensionem ipsam, & in contemptum clavium ministrantes condignis poenis omnino puniantur.

Et ut omnis vagandi occasio apostatas hujusmodi tollatur, volumus & sancimus, quod quavis tam Ecclesiastica, quam secularis persona, cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & praeminentiae existant, etiam si Archiepiscopi, Patriarchali, aut alia majori Ecclesiastica dignitate, etiam Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Marchionali, Ducali, aut alia majori auctoritate, seu excellentia praesurgant, alique apostatarum eorumdem receptare, seu nutrire, vel illis quo minus ad eorum ministerium, seu domum, vel alium locum regularem deant favorem aut auxilium, seu consilium praestare non praesumant, & si eos receptaverint, vel illis ut praesertur, faverint, aut auxilium, seu consilium praesertint, & per ordinarium loci sub quo morantur trahent commoniti a praemissis non defecerint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant. Et si patroni alicujus beneficii Ecclesiastici, sive sint laici, sive clerici, alique ex eisdem apostatas ad beneficium de jure patronatus existens tunc vacans praesentaverint, praesentationes hujusmodi sint eo ipso nullae, irritae, & inanes, ac viribus careant, & ipsi patroni iure praesentandi alios ad eadem beneficia pro ea vice tantum privati existant. Quoque superiores ordinum quos ipsi professi fuerint, & ordinarii locorum in quibus ipsi apostataz pro tempore degent, tam conjunctim, quam divisim eisdem apostatas, ut ad eorum monasteria

a Adde ea quae in 27. Concilio Agathensi & Trident. sess. 4. cap. 11. de reser. & sess. 21. c. 19. de regulis.

Q 9 9

posterior licentia & approbatione ab ordinariis obtinenda, secularium confessiones audire presumant. Romae s. Id. Aug. 1571.

TITVLVS XIX. DE MONIALIBVS. Fius Quartus.

Moniales & decimarum & subsidiorum, aliorumq. onerum impositione exemptae sunt.

CAP. I.

DE statu Ecclesiarum & monasteriorum quorumlibet cura nostra divina dispositione commissorum paterna diligentia cogitantes, ad ea per quae illorum, ac personarum praesertim feminae sexus in illis sub regulari castimonia Altissimo famulantium statum, & opportunitate subventioni valeat salubriter provideri, ipsaque personae tenore perturbationibus uniuersis in pacis & quietis amantitate diuini officii liberius vacare valeant, libenter attendimus, ac in his nostris pastoralis officii partes favorabiliter impartitur. Hinc est quod nos motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblati petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, omnes & singulas Abbatissas, Priuissas, Ministras, Moniales, & Sorores quorumcumque monasteriorum, domorum, & regularium locorum monialium, & fororum quorumvis Cisterii, Pramonstraten. sanctae Clarae, necnon sancti Benedicti, & sancti Augustini, ac tertii ordinis sancti Francisci, & aliorum quorumvis ordinum, etiam sub cura & regimine, ac secundum regularia instituta fratrum minorum de obseruantia nuncupatorum, & Eremitarum eisdem sancti Augustini dependentium in Lombardia, & quibuscumque aliis ita paribus consistendum, ipsaque monasteria, domos & loca, deductis quatuordecim ducatis auri de Camera pro victu cuiuslibet monialis seu fororis, alios redditus non habentia, eorumque possessiones, & alia quaecumque bona mobilia & immobilia quaecumque, decimarum & subsidiorum ac aliorum onerum quomodolibet nuncupatorum, per nos & sed. Apostolicam seu eius Legatos & Nuncios aut quoscumque alios quavis auctoritate fungentes, etiam pro expeditione contra Turcas, vel fidei tuitione, ac fabrica Basilicae Principis Apostolorum de urbe, aut quavis alia urgentissima causa pro tempore impostorum solutione, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore praesentium in perpetuum prorsus eximimus & liberamus. Et nihilominus omnibus & singulis collectoribus, subcollectoribus, ac commissariis, necnon quibuscumque aliis ad decimarum & subsidiorum huiusmodi exactionem deputatis, & pro tempore deputandis, in virtute sanctae obedientiae, & sub nostrae indignationis, ac excommunicationis latae sententiae poena districtius inhibemus, ne Abbatissas, Priuissas, Ministras, Moniales, & Sorores, domos, monasteria, & loca praedicta, etiam vigore quantumcumque litterarum a nobis, vel sede praedicta pro tempore emanatarum, etiam si in eisdem contineatur quod ad quaevis exempta, domos, monasteria, & loca se extendant, vel alterius cuiuscumque tenoris existant, ipsius sedis sibi concessae facultatis, nisi de praesentibus earumque toto tenore, ac de dictis ordinibus & nomine eorum, quibus dictorum ordinum cura, gubernatio, & protectio pro tempore commissa fuerint, plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, fecerint mentionem, ad solvendum decimas, seu subsidia, aut onera huiusmodi quouis modo cogere aut compellere, seu alias praemissorum occasione eas molestare seu inquietare praesumant. Romae Non. April. 1560.

Fius Quintus.

Clausura obstringuntur moniales tacite vel expressae religionem

professa, & earum receptiones ad ordinem, clausura obligatione violata, irritae sunt & inane.

CAP. II.

Altea pastoralis officii nobis, meritis licet imparibus, desuper commissi curam, quantum nobis ex alto permittitur, inuigilantes, assidue ad ea, per quae singulis erroribus & excessibus obvitur, ac personis quibuslibet, praesertim feminae sexus virginum suam altissimo uocentibus sub religionis iugo Christo Salvatore in castitatis holocausto famulari affectantibus, a semita iustitiae & honestatis declinantibus, ne quicquam in eis reperitur incongruum, quod in regulari ponatur honestatis gloria maculam, & diuinam merito possit offendere maiestatem, opportune succurritur, libenter intendimus, ac in his nostris vigilantibus partes propensius imparrimus, prout id in Domino salubriter expedire, conspiciamus. Hac igitur perpetuo ualitura constitutione, inhaerentes etiam constitutioni sac. recor. Bonifacii Papae VIII. s. praedecessoris nostri, quae incipit, Periculoso, & decretis Concilii Tridentini super clausura monialium editis, auctoritate Apostolica tenore praesentium statuimus, atque perpetuo decernimus, uniuersas & singulas moniales, praesentes atque futuras, cuiuscumque religionis, ordinis, vel militiarum, etiam Hierosolymitan. sint, quae uel iam receptae sint, uel posterum in quibusuis monasteriis siue domibus recipiantur, & tacite vel expresse religionem professae, etiam si conuersae, aut quocumque alio nomine appellentur, etiam si ex institutis vel fundationibus earum regule ad clausuram non teneantur, nec unquam in earum monasteriis seu domibus etiam ab immemorabili tempore ea seruat non fuerit, sub perpetua in suis monasteriis seu domibus de cetero debere permanere clausura, iuxta formam dictae constitutionis sac. rec. Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri, quae incipit, Periculoso, in sacro Concilio Tridentino approbata, & innovata, quam nos auctoritate praefata etiam approbamus & innovamus, in omnibus & per omnia, ac illam districtius obseruari mandamus. Quod si aliquae moniales forsitan reperiantur, quae consuetudine etiam immemorabili, aut instituto vel fundatione, regule suae fretae, animo obstinato huic clausurae resistant, aut quoquo modo reluctentur, ordinarii una cum superioribus earum omnibus iuris & facti remediis compellant eisdem tanquam rebelles & incorrigibiles ad praesens subeundum dictam clausuram, & perpetuo obseruandam. Mulieres quoque quae Tertiarum, seu de poenitentia dicuntur, cuiuscumque fuerint ordinis in congregatione uidentes, si & ipsae professae fuerint, ita ut solemne votum emiserint, ad clausuram persequi, ut praemittitur, & ipsae teneantur. Quod si votum solemne non emiserint, ordinarii una cum superioribus earum hortentur, & persuadere studeant, ut illud emittant & proficiantur, ac post emissionem & professionem eidem clausurae se subiciant, quod si recusauerint, & alique ex eis inuentae fuerint scandalose vivere, seuerissime puniantur. Ceteris autem omnibus sic absque emissione, professionis & clausura vivere omnino uolentibus interdiciamus & perpetuo prohibemus, ne in futurum ullam aliam prorsus in suum ordinem, religionem, congregationemve recipiant. Quod si contra huiusmodi hanc nostram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad sic uiuendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quolibet professiones & receptiones irritas decernimus & nullas, prout etiam praesenti decreto irritas facimus, & annullamus. Porro ne moniales vel tertiarum praedictarum propter hanc clausuram detrimentum, aut incommodum aliquod in earum necessitatibus, maxime in pertinentibus ad illarum victum, patiantur, sed ut eis opportune consulatur, auctoritate Apostolica praefata

Bonifac. VIII. c. periculoso, de statu regularium. in 6.

item nostra Idibus Junii Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit provium, ne cui in posterum, nisi in casibus necessariis, septa monasteriorum monialium ingrediendi concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuisse, sciamus circa personas, quæ alterius ad id licentia non indigent, sed sui auctoritate officii munitur, an liceat eis pro libito sine voluntate huiusmodi septa ingredi, vel pontis servare debeant ipsi quoque regulam à Concilio præscriptam. Nos omnem hesitationis materiam tollere, & viam scandali præcidere, ac sanctimonialium quieti consuleret volentes, harum tenore auctoritate Apostolica declaramus, Prælatos omnes tam seculares quàm regulares, quibus cura & regimen monasteriorum monialium quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi monasteria prædicta ita demum uti posse, si

id faciant in casibus necessariis, & à paucis iisq; senioribus, ac religiosis personis comitati. Quocirca universis & singulis Episcopis, seu majori ac etiam Cardinalibus dignitate præditis, necnon quorumvis ordinum Abbatibus, Prioribus, ministris, & alios quoscunq; superiores regulares serio monemus, ut facultate huiusmodi, qui eam habent, præterquam in casibus, ut præfertur, necessariis, neutiquam utantur. Quòd si contrafecerint, eadem auctoritate Apostolice statuimus atq; decernimus, qui Pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingressu Ecclesie interdictos, pro secunda à munere Pontificali & à divinis suspensos, ac deinceps ipso facto abiq; alia declaratione excommunicatos existere, regulares vero omni officio ac ministerio privatos excommunicationi similiter subiacere. Rom. 23. Dec. 1591.

FINIS.

SEPTIMI DECRE-
TALIIUM
LIBER QUARTUS.

TITULUS I.
DE MATRIMONIIS ET SPONSALIBUS.
PAULUS QUARTUS.

Qui spe obrinenda dispensationis matrimonium contrahunt in gradibus prohibitis, in posterum Pontificia gratia per huiusmodi dispensationes non gaudeant, etiamsi ex copula sequantur proles.

CAPIT I.

A ea ipsa die, qua divina bonitas nos (licet tanto oneri impares) regenda universalis eius Ecclesie præficere dignata est, nunquam cessavimus cogitare, quo pacto singuli abusus nostra diligentia tollerentur, diversas superinde constitutiones, & publicando. Hinc est quòd cum (sicut nobis nuper innotuit) à nonnullis annis circa introductum sit, ut qui matrimonium in secundo consanguinitatis vel affinitatis gradu contrahere anhelant, scientes se dispensationem à sede Apostolica super huiusmodi matrimonium, postquam contractum fuerit, reportandi, matrimonium ipsum de facto contrahant, & carnali copula consumment, excommunicat. sententiam in Concil. Vien. contra matrimonium in gradibus prohibitis scienter contrahentes promulgatam damnabiliter incurrendo. Et deinde sub prætextu, quòd si divortium fieret inter eos, gravia exinde inter eos & eorum consanguineos & affines scandala possent verisimiliter exoriri, & mulier perpetuò diffamata remaneret, absolutionem necessariam, & dispensationem opportunam, quas sibi debitas concedi exposulenti,

sicq; absolutionem, dispensationem (quas alias non obtinerent) eo prætextu ut plurimum reportent in scandalum plurimorum. Nos considerantes præmissa causam tribuere delinquendi, & incedium committendi, & ex delicto loco pœnæ commodam, & appetitus satisfactionem reportari, malitiosis hominum occurrere volentes, per has nostras omnibus innovare volumus; quòd nos lapsò tempore, infra quòd notitia præsentium in partibus, ex quibus similes dispensationes peti contingerit, verisimiliter haberi poterit, absolutiones & dispensationes huiusmodi ex prætextu prædicto, etiam si proles ex matrimonio contracto subsecuta fuerit, nullatenus, sed solum ex causa urgentissima pro bono publico, & a jure considerata, per nos tantum, & non alium approbanda, & edemus, & quòd dispensationes ex alia causa nostris temporibus perpetuò exulabunt, quòd nobis licere non patimur, nostris successoribus indicantes. Rom. Idibus Dec. 1555.

(Eandem constitutionem prius Clemens VII. intulit, quam habet infra eod. cap. 9.)

Pius Quintus.

Publica honestate qua ex sponsalibus contrahitur impedimento nullius aut parvis frequens est usus, quantum sponsalia de futuro

Q 9 9 3